Gerçekten takvalı kimseler, hem geçici dünyanın nimetlerinden yararlandılar, hem de“ -31 ahirette verilecek nimetleri kazandılar; dünya ehlinin dünyasına ortak oldular, ama dünya ehli onların ahiretinde onlara ortak olamadılar.”[103]

Yalanı Terk Etmedikçe!

32- “Bir insan, ciddi olsun şaka olsun her türlü yalanı terk etmedikçe imanın tadını alamaz.”[104]

Asıl Olan Din ve Ahirettir

33- “Eğer dinini dünyaya tabi kılarsan, hem dinini hem de dünyanı bozar ve ahirette zarara uğrayanlardan olursun; ama dünyanı ahiretine tabi kılarsan, hem dinini, hem de ahiretini korur ve ahirette kurtuluşa erenlerden olursun.”[105]

Dünyan Neye Benzer?

34- “Dünya, insanın elinin altında yumuşak olan ama içinde öldürücü zehir bulunan bir yılana benzer; aldanan bilgisiz ona meyleder, akıllı kişiyse ondan çekinir.”[106]

İnsanlar Üç Kısımdır

35- “Ey Kumeyl, bu kalpler kaptırlar, bunların en iyisi daha geniş olanıdır. Öyleyse söylediklerimi koru. İnsanlar üç kısımdır: Ya rabbani alimdir, ya kurtuluş için öğrenendir,

ya da her sesin peşice giden ve her rüzgara kapılan ahmak kimselerdir ki, bunlar ne ilim nuruyla aydınlanmış, ne de sağlam bir direğe sığınmışlardır.”[107]

Yaşantı İçin Önemli Dersler

36- “Size beş şey vasiyet ediyorum, eğer onları elde etmek için develere binip seferlere düşseniz de değer mi değer: Hiçbiriniz Rabbinden başkasından bir şey ummasın,

günahından başka bir şeyden korkmasın, sizden birinize bilmediği bir şey sorulduğunda “bilmiyorum” demeye utanmasın; hiçbiriniz bilmediği bir şeyi öğrenmekten çekinmesin. Sabredin, çünkü sabır imana nispetle cesetteki baş gibidir. Başı olmayan bedende hayır olmadığı gibi sabrı olmayan imanda da hayır yoktur.”[108]

Halkla ilişki

37- “İnsanlarla öyle kaynaşın ki, öldüğünüzde ağlasınlar size; sağ kaldığınızda ise özlesinler sizi.”[109]

Amelsiz Dua Eden!

38- “Amelsiz dua eden, yaysız ok atmak isteyen kişiye benzer.”[110]

Amelle Kazanılır!

39- “Cennet, amelle kazanılır; arzuyla değil.”[111]

Horlanarak Cennete Girmek!

40- “Müminin ayıpları ortaya çıkıp horlanarak cennete girmesi ne de kötüdür. İşlediğiniz günahlarınızın affedilmesi için kıyamet günü size şefaat dilemekten dolayı bizi zahmete düşürmeyin.

Kıyamet günü kendinizi düşmanlarınızın yanında utandırmayın. Allah katındaki makamınızı bırakıp bu değersiz dünyaya kapılarak kendinizi tekzip etmeyin.”[112]

Ayetullah Cafer Subhanî İle Söyleşi

Ahmed Mutlu

Ayetullah Subhani Ehli Beyt mektebinin hayatta olan büyük ve seçkin alimlerinden biridir . 1929 yılında Tebriz'de dünyaya gelmiştir . İlk tahsilini beş yıl süresince Tebriz'de yapmış sonra Kum şehrine hicret etmiştir.

Kum'da ilim ve fazilet örneği olan Ayetullah Burucerdî, Ayetullah Hüccet Ayetullah İmam Humeyni Allame Tabatabai gibi büyük rabbani alimlerin huzurunda ilim ve fazilet tahsil etmiş;

onlardan aldığı dersleri tahrir ederek yazılı hale getirmiştir . Şu anda Ayetullah Subhani'nin kendisi Kum İlim Havzasının büyük üstatlarından sayılmaktadır. Fıkıh, usul, tarih, kelam vb. birçok ilim dalında önemli eserleri İslam dünyasına takdim eden üstat, çalışmalarına devam etmektedir .

Ayetullah Subhani ile gerçekleştirdiğimiz söyleşide kendisine Hz. Ali (a.s) ile ilgili sorular yönelttik . Şimdiden Hz. Ali (a.s)'ın doğum gününü bütün okuyucularımıza tebrik ederek kendilerini bu söyleşiyi okumaya davet ediyoruz .

Ehli Beyt Öğretisi: Muhterem üstat Allah (C.C.) Hz. Muhammed'i (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beyt'ine olsun) ilahî mesajı yani Kur'an'ı ve İslam mektebini İnsanlara ulaştırmak için seçmiştir.

Onun seçkin kızı Hz. Fatma'nın da Müslüman kadınlara örnek olmasını istemiş ve Peygamber'in soyunun bu kızı vasıtasıyla devam etmesini irade buyurmuştur. Bu bağlamda Hz. Ali (a.s)'ın İslamî inançların ve İslam şeriatının halka tebliğ edilip açıklanması yönünden konumu nedir?

Ayetullah Cafer Subhani: Bismillahirrahmanirrahim. Beyefendilere Emir'ul-Müminin Ali (a.s)'a yani İslam mektebinin ilk öğrencisi ve yetiştirdiği ilk insana olan ilgilerinden dolayı teşekkür ediyorum. Emir'ul-Müminin Hz. Ali (a.s.)'ın İslam mektebindeki konum ve mevkisini şöyle açıklayabiliriz:

Resulü Ekrem (s.a.a.) İslam dinini kurdu, vahyin muhatabı Peygamber (s.a.a.) idi. Dinin kurucusu ve felsefi tabirle "illet-i muhdise" (oluşuma sebep olan) o Hazret idi. Ancak Peygember (s.a.a.)'den sonra şeriatın baki kalması, varlığını sürdürmesi "illet-i mubkiye" (devam ettirici sebep) ister.

Bir teşkilatı kurmak üzere olan bir müdür iki şeyi düşünmek durumundadır: Birincisi kuruluş için gerekli olan plan programı, ikincisi ise kuruluşun kesintiye uğramayıp hatta kurucunun kendisinden sonra nasıl devam ettirilmesi mevzusudur,

bu kuruluş nasıl devam edecektir? Bir müdür eğer sadece kuruluş aşamasını düşünür de devamı konusunda tedbir almazsa böyle bir müdür başarısız sayılır.

Vahyin yetiştirmiş olduğu Hz. Resulü Ekrem (s.a.a.) Allah'ın inayetiyle her iki işi de yerine getirmiştir. Hem yönetici, kurucu ve müdürdür, şeriatı usulü (dinin temel ilkeleri) ile ve furu'u (dinin ayrıntı sayılabilecek hükümleri) ile o getirmiştir, hem de bu şeriatın bekası için Yüce Allah'ın emriyle bir yönden kendisi gibi olan bir insanı kendi yerine seçmiştir.

Öyle bir insanı seçmiştir ki ilmini ve şecaatini Peygamber (s.a.a.)'den almıştır. Peygamber (s.a.a.)'de ne özellik varsa onda da vardır; ancak Peygamber (s.a.a.)'e vahiy nazil oluyor ama ona değil,

Resulü Ekrem (s.a.a.) peygamberdir, Allah'ın mesajını insanlara ulaştırıyor ama o değil. Fark buradadır. Peygamber (s.a.a.)'in vefatından sonra onun vazifelerini üstleneceği içindir ki Peygamber (s.a.a.)'de bulunan üstünlükler kaçınılmaz olarak yerine geçecek olan fertte de mevcut bulunmalıdır.

Emir'ul-Müminin Hz. Ali'nin konumunu şöyle tarif edebiliriz: Bir kurucu kendisinden sonra layık olan bir ferdi, kurduğu teşkilatı devam ettirmesi için seçiyor. Bu yüzdendir ki "Yevm'uddar" hadisinde anlatılmaktadır ki,

Peygamber (s.a.a.) Haşim oğullarını davet ediyor ve buyuruyor ki: Sizin hanginiz bu iş üzerine benim yardımcım olacak? Ta ki benim kardeşim, vasim ve halifem olsun.

Daha o ilk günlerden beri Peygamber (s.a.a.) onu bu iş için yetiştirmekteydi. O mecliste Ali (a.s.)'ın dışında kimse ayağa kalkmadı. Bunun üzerine Peygamber: Sen benim vezirim ve halifemsin diye buyurdu.[113]

Demek ki Hz. Ali'nin İslam dini ve İslam kanunlarındaki yer ve konumu o kurucunun ardından başa geçen ikinci yöneticinin konumudur. Peygamber (s.a.a.)'in bütün vazifelerini yerine

getirmekte, ancak nübüvvet makamına sahip olmamaktadır. Peygamber (s.a.a.) resmi bir yöneticiydi, hem memleketin güvenliğini hem de halkın geçimini düşüyordu,

Allah'ın hudutlarını icra etmesi gerekirdi. Kısacası bir devlet başkanı olarak memleketin tüm önemli işlerini yürütmesi gerekiyordu. Bunlardan daha önemli görevleri de vardı.

Peygamber (s.a.a.)'in Kur'an'ın geçek manasını ve İslam'ın hükümlerini açıklaması gerekiyordu. Peygamber'den sonra bütün bu görevlerin Emir'ul-Müminin Ali tarafından yürütülmesi gerekiyordu.

Peygamber(s.a.a.) ortaya çıkan soruları cevaplandırıyordu. Hz. Ali de ortaya çıkan sorulara cevap veriyordu.

Peygamber-i Ekrem şüphecilerin ortaya attığı tereddütlere cevap vermekteydi. Hz. Ali (a.s.) da şüphelere ve tereddütlere cevap vermekteydi.

Peygamber(s.a.a.) hak ve batıl ölçüsüydü, yani her kim Peygamber'in yanında bulunsa hak; her kim karşısında bulunsa batıl sayılıyordu; bunun aynısı Hz. Ali için de geçerlidir.

Başka bir takım vazifeler de mevcut ki şu an için fırsatımız yok.

Ehli Beyt öğretisi: Birçokları Hz. Ali (a.s)'a seçkin bir sahabe dahası dördüncü halife gözüyle bakılması gerektiğini düşünüyorlar. Sizce bu düşünce doğrumudur?

Ayetullah Subhani: Bu görüş Ehli Sünnet'e ait olan görüştür. Biz diyoruz ki: Ali (a.s) bundan daha yüksek bir makama sahiptir. Tabi ki seçkin bir sahabedir, Müslümanların halifesidir,

ancak "bila-fasıl" (Peygamber (s.a.a.) ile arasında başkası olmaksızın) halifedir. Peygamber (s.a.a.) birçok yerlerde Ali (a.s)'ın hilafetini açıklığa kavuşturmuştur.

Birisi sözü geçen "Yevm ud-Dar" hadisindedir ki daha Peygamber (s.a.a.)'in nübüvvetinin başlamasından üç yıl bile geçmemişti. Bütün tebliğleri gizliydi, yeraltından çalışma yapmaktaydı.

Kur’an’ı Kerim buyuruyor: “Ve en yakın hısımlarını korkut”[114] Yavaş yavaş yer altından çık ve yakınlarını uyar. Bu emir üzerine işte Peygamber davetini açıklamanın yanı sıra kendinden sonraki vasi ve halifesinin de kim olacağını açıkça bildiriyor.

Yine Peygamber Tebük savaşında buyurdular: “Ey Ali senin benim yanımdaki konumun ve menziletin Harun’un Musa (a.s) yanındaki konum ve menzileti gibidir. Ancak benden sonra peygamber gelmeyecektir”.[115] Bütün bu tebliğler gayri resmi açıklamalardı, zemine hazırlamak içindi.

Resmi açıklamanın yapılışı Gadir-i Hum’da ve bütün Müslümanlara ve dünya halkına karşı gerçekleştirilmiştir. Seksen bin dolaylarında büyük bir toplulukta,

ateş gibi sımsıcak bir havada minbere çıktı ve “evleviyyet” meselesini ortaya attı. “Ben size karşı sizin kendinizden daha “evla”değil miyim?” diye buyurdu.

Bu “evla” olma Ahzab suresinde geçen “vilayet”in aynısıdır. Ahzab Suresi’nde şöyle gelmiştir: “Peygamber insanlar üzerinde onların kendilerinden daha ziyade tasarruf ve vilayet sahibidir.[116] Bu “evla” olma meselesine değindiğinde herkes “evet” sen daha evlasın”diye cevap verdiler. Sonra “tevhidi ve kıyamet inancını ortaya attı:

Acaba sizler bir tek Allah’tan başka hiç ilah olmadığına tanklık ediyor musunuz? Herkes evet, dedi.

Acaba sizler cennetin ve ateşin hak olduğuna tanıklık ediyor musunuz? Herkes evet dedi!

Böylece dinin esaslarını saydıktan sonra buyurdu: “Ben her kime karşı daha evla isem Ali de ona karşı daha evladır. Allah’ım onu seveni sev, onunla düşmanlık edene karşı düşman ol.”[117]

Bu hadisin metninde geçen “mevla” hutbenin başında geçen “evla” kelimesinin aynısıdır. Arap dilinde “mevla” evla anlamında kullanılmıştır. Hadid Suresi’nde şöyle geçer:

”Artık bugün ne sizden, azaptan kurtulmanız için bir şey alınır, ne kafir olanlardan ve yurdunuz ateştir sizin, o size mevladır”[118] Buradaki mevla “evla” anlamında kullanılmıştır.

Ehli Beyt Öğretisi: Sonuç olarak Ali (a.s)'ın dinin öz metninde sahabi ve halife olmasının özel bir yeri vardır demek istiyorsunuz.

Ayetullah Subhani: Muhakkak! Mektebin yöneticisi olarak, Peygamber (s.a.a.)'in halifesi olarak, ve Peygamber (s.a.a.)'in bütün vazifelerini yerine getiren bir vasi olarak. Hilafetin kendisi Ali (a.s)'ın vazifelerinin sadece birisidir.

Ehli Beyt Öğretisi: Hz. Ali (a.s)'a İslami ölçüler çerçevesinde değil de bütün beşeriyetin ortak değerleri açısından bakarsak ne diyebiliriz?

Ayetullah Subhani: Müminlerin emiri ilahi bir terbiyenin sayesinde birtakım haslet ve faziletlere sahipti ki kendine has ve benzersizdir. Kelam ve felsefe kürsüsüne geçip,

yaratılış sırlarından, söz ederken, ilahî öğretileri anlatırken sanırız ki bu insan bütün ömrünü kelam, felsefe ve ilahî ilimleri tahsil uğrunda sarf etmiş. Sanki ilim okumaktan başka hiçbir iş görmemiş.

Hükümet ve siyaset kürsüsüne geçtiğinde, yöneticinin ve hükümetin şartlarını, ülke idaresini anlattığında - Malik-i Eşter'e yazdığı mektupta görüldüğü gibi- sanırız ki bütün gençliğini siyasetle geçirmiş ve siyasetten başka bir işle uğraşmamış.

Bir başka yerde insanoğlunun azgın istek ve arzularını hidayet etmek ve insanları arındırmak için ahlak kürsüsüne geçtiğinde, sanırız ki bu insan hep kendini arındırmak için ömrünü hep inzivada ibadetle geçirmiştir.

Örneğin takvalıların özelliklerini sayan konuşmasına bakın! "Onlar Cennetti görüp de onda nimetlerden faydalananlar gibidirler, onlar cehennemi görüp onda azap çekmekte olanlar gibidirler..."[119]

Bir başka yerde de savaş meydanına girdiğinde öyle cengaver öyle kahraman bir savaşçı görüyoruz ki sanırız bu insanın bütün işi gençliğinden bu yana sadece savaşmakmış izlenmini uyandırmaktadır.

Böyle birbirine zıt sıfatlara -ki çoğunlukla bir insanda toplanmazlar- sahip olmak Emir'ul-

Muminin Ali (a.s)'ın özelliğidir.

Ehli Beyt Öğretisi: Sizce İslam Dünyası ve özellikle Ehli Beyt mektebi takipçileri Hz. Ali'yi gerektiği gibi tanımışlar mıdır?

Ayetullah Subhani: Hz. Ali'nin ve peygamberlerin misali evren ve tabiat misalidir. Nasıl ki insan evren ve tabiat üzerinde ne kadar çalışsa sürekli önceden keşfetmiş olmadığı sırlar ve bilgilere ulaşabilir Peygamberler de böyledir,

bir anlamda uçsuz bucaksız, sahili görünmez denizlerdirler. Ne kadar çok söz edilse değer.

Emir'ul-Muminin hakkında tabii ki çok fazla çalışmalar yapılmıştır. Bunlara rağmen yine bu büyük insanın makamı hakkında yeni çalışmalar yapılmalıdır. Müslüman olmayanlar tarafından da çalışmalar olduğunu görüyoruz .

Çünkü onlar Ali (a.s)'ın bir kâmil insan olarak bütün insanlık topluluğuna ait olup İslam'a münhasır olmadığını düşünüyorlar. Hıristiyanlardan Ali (a.s) hakkında araştırma yapanlar olmuştur . "İnsanlık adaletinin sesi " diye bir kitap vardır. Bu kitabın yazarı Lübnanlı tanınmış bir Hıristiyan düşünürdür.

Ben üzgünüm ki neden Ehli Sünnet kardeşler Ali (a.s.)'ın bırakıp gittiği değerli sermayenin şu an elimizde bulunan Nehc'ül- Belağa dan faydalanmıyorlar.

Ehli Beyt Öğretisi: Bize ayırdığınız vakitten ve değerli sohbetlerinizden dolayı teşekkür ediyoruz.

Ayetullah Subhanî: Ben de teşekkür ediyorum.

İnsan ve Sanat

En muhteşem sanat eserini bir hayvanın önüne bırakacak olursanız, bu bir şaheser olsa bile, o hayvanda en küçük bir etki yaratmaz. Şahane bir resim tablosunu taşıyan bir

kartonla mürekkebe düşmüş bir karıncanın üzerinde dolaşarak çeşitli anlamsız zikzaklar çizdiği

bir diğer bir kartonun güve böceği için aynı değeri taşırlar; ikisin de aynı iştahla yer ve bitirir.

Demek ki, sanatı oluşturan insan olduğu gibi sanatın muhatabı da yine düşünme, kavrama ve güzelduyuya sahip insandır.

Ancak sanat eserinin oluşturucusu ve muhatabı kimliğini taşıyan insanın sanat eserine karşı tutumu nasıl olmalıdır?

Genelde bir sanat eserine insanlar, bir meşguliyet vesilesi, bakıcıyı kendisine çekerek şaşkınlığa iten, birkaç dakika veya saat kendisiyle uğraştırarak insandaki güzelduyuyu doyuran ve sanatçının toplum ve çevre hakkındaki görüşlerini yansıtan bir olgu olarak bakmaktadırlar.

Doğuda olsun batıda olsun sanat eserini seyredenler sadece içlerinde bir çalkantı ve dalgalanmadan başka bir şey hissetmezler. İçinde çeşitli çerçöp ve kırıntılar bulunan suyla dolu bir havuzu düşünün bu havuz bir şeyle karıştırdığınızda elbette ki, kısa bir sure için içindeki, çerçöp ve kırıntılar hareket eder ve çalkantı meydana gelir.

Ama bu kısa bir süre sonra tekrar yatışır. Sanat eseri karşısında böyle bir tepkinin yalnız insanda gerçekleşmesine rağmen bu ilkel bir reaksiyondan başka bir şey değildir.

Maalesef sanat eserlerine düşkün olanların yanı sıra sanat eserlerini meydana getiren sanatkarlardan bir çoğu da bu ilkel reaksiyonu kendilerine hedef olarak seçmiş durumdalar; birçoğunun gayesi sırf insanları hayret ve şaşkınlığa iterek, onların ilgisini toplamak ve beğenilerini kazanmaktan başka bir şey değildir.

Oysa ki, sanatı tanıyarak sanat eserlerinden ebediyete yönelik olan manevi hayat uğruna yararlanmak ve sanat eserlerini vücuda getiren üstün yeteneklerin yaratıcısını tanımaya çalışmak sanata daha bir yücelik kazandırır ve onu geçici duygulara doyurmak için kullanılan önemsiz bir araç olmaktan kurtarır.

Sanat insanın üstün yeteneklerini ortaya koyması, insandaki güzelliği ve yüce gerçekleri gözlemlemeye olan aşkı ifade etmesi yönünde tamamen insani bir olgudur. Bu yüzden de bazıları sanatın her türünü benimseyerek sanat için sanat fikrini desteklemişlerdir.

Ama bunlara şu gerçeği hatırlatmak gerekir ki sanatın yüce insani yeteneklerin ifadesi olması onun insanlık dışı çirkin heves ve arzulara bir araç olarak kullanılmasını önlemez.

İnsanın yücelmeye olan özleminin ve yüce insani yeteneklerin ifadesi olan sanatın bu hayvani hevesler uğruna kullanılması her şeyden önce sanata yapılan bir ihanettir.

Sanatın batıdaki bu günkü çöküşü, bilindiği üzere erkekle kadının cinsel ilişkilerinin bir bardak su içmek haddinde bayağılaşmasıyla başlamıştır. Milyarlarca para,

milyonlarca kişinin en değerli sermayeleri olan zamanları ve fikri çabalar sanat adına insandaki cinsel duygu ve istekleri alevlendirmek yolunda harcanmaktadır;

sanat adına nice filim, fotoğraf, roman vb. çalışmalar bu sahada hizmete alınmış durumdadır. Biri çıkıp da bunlara “Cinsel istek ve güç zaten yeterince insanda güçlüdür bunun sanatla güçlendirmeye gerek yoktur; bunun daha da takviye etmeye çalışmak onun normal çığırından çıkarıp insanın cinsel çılgınlığa sürüklenmesine neden olur.” diyememektedir.

“Normal bir baş ağrısı için hazırlanmış bir ilacın ancak uzmanların denetiminde çeşitli tahlil ve kontrollerden geçtikten sonra üretilip satılmasına müsaade ediyor

ve bu alandaki kısıtlamaların insanın özgürlüğü ile çelişmediğini söylüyorsunuz da neden insanın ruh yönünü ilgilendiren konularda herkesin her türlü müdahalesine göz yumuyorsunuz?!” deme cesaretini bulan kaç aydın ve sanatkar vardır?

İnanç ve ifade özgürlüğünün önemini biz de kabul ediyoruz. Ama bize göre insanın rasyonel ve manevi hayat hakkı dehanın yanardağından akan yakıcı maddeler tarafından yakılıp küle çevrilmesine izin verilmeyecek derecede değerli ve kutsaldır.

Bereketli Gerdanlık

Rıza Sadr

Bir elime güneşi bir elime ayı yerleştirecek olsanız dahi ben insanları hak inanca davet

etmekten vazgeçmem diyen Peygamber, diğer Müslümanlarla birlikte her şeylerinden geçerek Mekke'den Medine'ye hicret neticesinde o

da bu inancı paylaşan diğer Müslümanlar gibi sıkıntı çekiyor ve hatta bazen yemek için bile bir şey bulamıyor ve açlık çekiyorlardı. Günler geçiyor ama karınlarını doyuracak bir parça ekmek bulamıyorlardı. Buğday ekmeği uzun zamandır ortalıkta bulunamaz olmuştu. Son zamanlarda arpa ekmeği de artık zor bulunuyordu.

Açlık sıkıntısı günden güne artmaktaydı ve Peygamber hanedanı, sabretmekte, yılmamaktaydı.

Tatlı tebessümler Peygamber'in mübarek dudaklarından yine eksik olmuyordu, nurlu yüzü henüz beşuştu. Onu yakından tanımayan kimse, kendisinin ve ailesinin açlıkla baş başa olduğunu fark edemezdi. Olaylara yüzeysel bakan cahiller, yüce Peygamber'in böyle bir vaziyete bulunmasını bir türlü kavrayamıyorlardı.

Peygamber için çok zor ve dayanılmaz olan, muhtaç insanların kendisine ümitle uzanan elleriydi. Çaresiz insanlar Rahmet Peygamber'inin kendilerine yardım ve merhamet eli uzatmasını umuyorlardı.

Bazen açlık onun mübarek vücuduna o kadar çok etki yapıyordu ki, karnı sırtına yapışacak oluyordu ve o karnına taş bağlıyordu.

Ancak o yüce insan bu sıkıntıları hiç önemsemiyordu.

Onun zarif ruhunu inciten, ailesinin açlığı, ashabının açlığı ve kendisinden yardım dileyenlerin durumuydu. Bu duruma rağmen kimse onun kapısından ümitsiz dönmüyordu. Onun yüceliği ve şefkati muhtaç birinin kendi kapısından eli boş dönmesine izin vermiyordu.

** ** **

Peygamber ikindi namazını kılmıştı. Duvarları kerpiç ve çamurla yükseltilmiş olan camide oturuyordu. Caminin üstü hurma lif ve yapraklarıyla örtülmüştü. Bu çatı, namaz kılanları güneşten korumaya yarıyordu ama yağmurun geçmesine engel değildi. Caminin direkleri de

hurma ağaçlarındandı.

Peygamber, ashabıyla oturduklarında yuvarlak halka şeklinde otururlardı, kendisi başkalarından seçilmezdi. Yabancı biri meclislerine girdiğinde, Peygamber'in kim olduğunu sormak zorunda kalırdı.

Saçı başı dağınık, toz toprak içinde ve solgun çehreli bir ihtiyar camiye girdi. Üzerinde eskice bir elbise vardı. Artık ayakta duramayacak kadar yorgun ve bitkindi. Her halinden uzun bir yol kat ederek kendini buraya ulaştırdığı belliydi.

Allah'ın şefkatli elçisi sıcak bir tebessümle halini sordu. Sefil yaşlı nefes nefese perişan halini kısaca şöyle ifade etti: Açım, çıplağım, kimsesizim.

Allah resulü buyurdu ki: Benim elimde bir şey bulunmamakta, fakat hayrın yolunu göstermek onu yapmak gibidir. Git kızım Fatıma'ya.

Ardından Bilal'e yönelerek şöyle buyurdu: Onu Fatıma'ya götür. Fatıma'nın evi caminin yanı başındaydı, kapısı camiye açılmaktaydı. Bu kısa yolu yürümenin yaşlı adam için zahmeti yoktu. Ancak Fatıma üç gündür kocası Ali ve evlatlarıyla birlikte ekmek bulamamışlardı, onlar da açtılar.

Zavallı yaşlı adam az bir dinlenmeyle biraz güç kazanmıştı. Bilal'le birlikte Fatıma'nın kapısına geldiler. Selam vererek: "Ey Peygamber hanedanı!" dedi, "Sizler meleklerin uğradıkları insanlarısınız. Cebrail Allah'ın kitabını sizin evinize indirmiştir."

Evden bir ses selamını alarak "Siz kimsiniz ve nerelisiniz?" diye sordu.

Ben kimsesiz bir Arabım zorluktan, sıkıntıdan kaçıp gelmişim, senin babana sığınmışım. Karnım aç, vücudum elbisesizdir, bana acı ki Allah da sana acısın.

Peygamber kızı Fatıma'nın boynunda bir gerdanlık vardı ki amcasının kızı Hemze hediye etmişti. Hemen onu boynundan çıkardı ve yaşlı adama verip, "Bunu al götür sat, umulur ki, Allah sana daha iyisini nasip eder," dedi.

Sefil yaşlı Fatıma'nın evinden döndü, gözleri parlamaktaydı, çehresi neşeliydi, solgun görünümü değişmişti

Allah'ın elçisi henüz camideydi, ashabı da onun huzurundaydılar. Ali'nin hanımının ve çocuklarının açlık içerisinde olduklarını herkes biliyordu. Herkes merakla, yaşlı adamın neden böyle sevinçli olduğunu Fatıma'nın ona nasıl davrandığını öğrenmek istiyorlardı.

Çabuk dönmek yeis alametidir, ama yaşlı adamın dudaklarındaki gülümseme başarı belirtisiydi. Yaşlı adamın Peygamber'e hitaben ağzından çıkan söz bütün merakları giderdi: Ya Resulellah! Kızın gerdanlığını, satmam için bana verdi.

Bu sözün maksadı gerdanlığı, satmak için izin istemek miydi yoksa onu satışa sunmak mıydı bilinmedi. Çünkü yüce peygamber hemen yanıtladı: Sat onu. Onu sana Adem'in kızlarının hanımefendisi olan kızım Fatıma bağışlamış olduğu halde, Allah ondan sana bir hayır sağlamaz mı?

Çok geçmeden ashabın içinden birisi ayağa kalktı. O boyu uzun, yüzü buğday rengi bir erkekti. Onun dimdik vücudu ve geniş omuzları yaşlı adamın dikkatini çekti.

Ona doğru baktı. Gördü ki saçları dökülmüş, sadece biraz saç başının ön kısmında, biraz da başının arka kısmında kalmıştı. Çok çile çekmiş birisi olduğu belliydi.

Yaşlı adam onu tanımadı, niçin ayağa kalktığını da bilmiyordu. Ancak yaranların hepsi onu tanıyorlardı; onun parlak geçmişinden haberdardılar.

Onlar, aralarında hiç kimsenin onun kadar hak yolunda çile çekmemiş olduğunu bilmekteydiler. Henüz de zalimlerin çektirdiği işkencelerin izleri vücudunda belliydi.

Onlar bu adamın ailesi İslam'a ilk girenlerden olduğunu bilmekteydiler. İslam henüz zayıftı ve insanlar henüz İslam'dan kaçtıkları bir dönemde İslam'a giren birisi kendisini tehlikeye atmış sayılırdı.

İslam'a ilk girenler zayıf ve zulüm altında ezilen insanlardı. Kureyş'in efendileri, güçlüleri olanca güçleriyle onlara işkence ve eziyet ediyorlardı.

Peygamber'in ashabı biliyordu ki, bu aile ne zulümler gördüler, ne işkenceler tattılar ve ne kurbanlar verdiler. Ammar'ın anne ve babası, Allah yolunda şehit edilen ilk kadın ve ilk erkekti.

Ebu Cehil, güçsüz aileyi, Hicaz'ın kızgın ateşinde iyice yakıcı hale gelmiş kumların üzerine yatırtıp, üstlerine kocaman taşlar koydurtuyordu. Böylelikle onları Allah'tan ve Allah'ın elçisinden el çekmeye zorluyordu.

Onları o kadar kırbaçlıyordu ki, vücutlarının eti etrafa sıçrıyordu. Zalim Ebucehil'in öfkesi iyice alevlenince eline bir mızrak alıp Ammar'ın annesinin bedenine sapladı

ve o imanlı kadını şehit etti. Sonra Ammar'ın babası Yasir'i şehit etti. Ammar'ın kardeşi Abdullah'ı da evin üzerinden aşağı attı. Bu gencin de bedeni kırılıp ezildi ve şehadete ulaştı.

Güneşin sıcağında işkence halinde olan Ammar bütün bu cinayetleri kendi gözleriyle görüyor, anne babasına yapılanları seyrediyor ve sıranın kendisine gelmesini bekliyordu.

Bu sırada deriden yapılmış büyük bir kap getirdiler. Onu suyla doldurup, Ammar'ın yaralı bedenini suyun içine soktular ve yerde sürükleyerek, itip kaktılar. Bazen de kafasını tutup suya daldırmaktaydılar. Bütün bunlara rağmen Ammar direniyordu.

Şimdi o siyah günlerin üzerinden yıllar geçmiş ama henüz de en büyük iftihar madalyaları mesabesinde olan işkence izleri Ammar'ın vücudundan silinmemişti.

Resulullah'ın Ammar'a karşı özel bir lütuf ve sevgisi vardı. Müslümanlar arasında da önemli bir makama sahipti. Herkes ona farklı bir saygı gözüyle bakıyordu. Yerinden kalktığında gözler ona dikilmişti. Acaba ne yapacaktı ve ne diyecekti?

Ammar arz etti ki: Ya Resulellah! Bu gerdanlığı satın almama izin veriyor musunuz? Peygamber: "Satın al ve herkes seninle birlikte onu satın almada ortak olsa Allah onu cehennemine sokmayacaktır" dedi.

Ammar yaşlı adama dönerek: Gerdanlığı kaça satıyorsun? diye sordu.

Yaşlı adam dedi ki: Beni doyuracak miktar ekmek ve et, beni giyindirecek elbise ve beni evime

ulaştıracak dirheme.

Ammar: “Sana sekiz bin dinar altın, iki yüz dirhem gümüş, bir Yemen kumaşı ve seni evine ulaştıracak bir merkep vereceğim ve açlığını giderecek miktarda ekmek ve et vereceğim” dedi.

Yaşlı adam Ammar’ın bu cömertçe teklifinden dolayı şaşırıp kalmıştı: “Ey yiğit, dedi “sen ne kadar cömertsin!” Ammar ve yaşlı adam camiden çıktılar.

** ** **

Bu zavallı yaşlı adamın Peygamber’in huzuruna üçüncü gelişiydi. Her defasında hali eskisinden iyi olarak dönüyordu. Şimdi de karnı tok, Yemen kumaşından bir elbise giyinmiş, birçok altın ve gümüş elde etmişti

ve Peygamber’e hitap ederek şöyle dedi: “Ya Resulellah açtım karnımı doyurdun, çıplaktım giydirdin, zavallıydım beni bu halden kurtardın, annem babam sana feda olsun!

Ardından elini duaya açtı ve şöyle dedi: Allah’ım! Senden başkasına ibadet etmiyorum. Rızkı veren sensin. Allah’ım! Fatıma’ya öyle bir mükafat ver ki hiçbir göz görmemiş ve hiçbir kulak duymamış olsun.

Peygamber amin! dedi.

Sonra ashaba dönerek şöyle buyurdu: Allah Fatıma’ya şunları vermiştir: Ben Fatıma’nın babasıyım ve Fatıma’nın babası gibi bir baba yoktur. Ali Fatıma’nın kocasıdır

ve Ali olmasaydı Fatıma’ya koca olabilecek birisi olmazdı. Allah Hasan ile Hüseyin’i Fatıma’ya vermiştir ki, cennet ehlinin efendileridir ve onlar gibi insan bulunamaz.

Cebrail bana bildirdi ki: Fatıma Dünyadan göçüp, toprağa verildiğinde iki melek kabrine gelip ona soracaklar ki: Tanrın kimdir? Fatıma diyecek: Benim tanrım Allah’tır.

Soracaklar ki senin peygamberin kimdir? Diyecek ki: Babamdır. Soracaklar ki imamın kimdir? Diyecek: İmamım, şu kabrimin başında duran Ali Bin Ebi Talib’tir.

Ammar kutsal gerdanlığı miske sürdü ve bir Yemen kumaşına sarıp kölesine vererek dedi ki: Git Resulullah'ın huzuruna, bu gerdanlığı ve seni o Peygamber'e bahşediyorum.

Köle Peygamber'in huzuruna vardı ve efendisinin mesajını kainatın efendisine iletti. Peygamber buyurdular ki: Git kızım Fatıma'ya, seni ve gerdanlığı ona bahşettim.

Köle Peygamber kızının yanına vardı, babasının sözünü iletti. Fatıma gerdanlığı aldı ve köleye şöyle dedi: Git, seni Allah yolunda azat ediyorum. Köle sevinçliydi; gülüyordu.

Kendisine niçin güldüğünü sordular. Şöyle yanıtladı: Beni güldüren bu gerdanlıktır; ne kadar bereketliymiş! Aç, çıplak ve çaresiz birini doyurdu, giyindirdi, binek sahibi yaptı ve zenginleştirdi; bir köleyi de azat etti ve sonuçta yine kendisi eski yerine döndü.

Yusuf'un güzelliği
İsmail Derya

Güzel yüzlü çocuk, teyzesinin kucağına oturmuş, onun yaşlı gözlerine bakıyordu...

Neden ağlıyordu teyzesi?

Aç mıydı yoksa?

Susuz muydu?

Hayır,ne açtı ne susuzdu.

Teyzesi yaşlı gözlerle ikide bir ona sarılıp öpüyor, hasretle kokluyor, bağrına basıyordu.

Teyzesinin gözyaşlarıyla ıslanan yanağını sildi.

Kadıncağız, kucağındaki çocuğa pek düşkün görünüyordu. Onu öpüp kokladıkça hüznü artıyor, bahar bulutu gibi ağlıyordu.

Birden, gözleri gülmeye başladı.

Bir kurtuluş yolu bulmuştu galiba.

Artık ağlamıyordu, ansızın gözyaşları kesilivermişti.

Bu çocuk kızkardeşinin emanetiydi. Çok seviyordu onu. Gece gündüz pervaneler gibi etrafında döner durur, bir an olsun yanından ayırmazdı.

Oysa şimdi ayrılık zamanı gelip çatmıştı işte.

Artık bütün kalbiyle sevdiği yeğeninden ayrılması gerekiyordu.

Ve bu ayrılık onun için çok zordu.

Kendi çocuğu olmadığı için babası onu getirip kendisine verdiğinde çok sevinmiş, itina göstermiş, bir anne gibi bağrına basıp büyütmüştü onu.

Ve şimdi babası gelip çocuğunu istiyordu haklı olarak.

"Erkek çocuk babasının elinde yetişmeli" diyordu.

Bu çocuk için eğitim ve öğretim zamanı gelip çatmıştı ve onun için babasından daha iyi bir öğretmen olamazdı.

Çocuğu babasına götürmeye hazırlanan teyzesi, onu bir yıl daha kendi yanında alıkoyabilmek için son bir çare bulmuştu.

Bu çocuğa tutkundu çünkü. Onsuz edemezdi.

Onların aile mirası olan kıymetli mücevherlerle süslü soy kemerini getirip gömleğin altından çocuğun beline bağladı.

Sonra da elinden tutup babasının evine götürdü onu.

Hz. Yakub hasretle yavrusuna sarılmış ve küçük Yusuf'unu öpüp koklamaya başlamıştı.

Yusuf da babasının kollarında pek mutluydu şimdi.

Ama bu mutluluk uzun sürmedi.

Teyzesi telaşla geri dönmüştü...

Hz. Yakub (a.s)'ın soru dolu bakışlarıyla karşılaşınca "Aile mirasımız olan kemer kaybolmuş" dedi kekeleyerek, "Yusuf almış olmasın? Çocuk ya, belki hoşuna gitmiş, alıp saklamıştır?!"

Hz. Yakub Yusuf (a.s)'ı sessizce yere koydu.

Üzerini aradılar.

Kemer, gömleğinin altından beline bağlanmıştı!..

Odadakiler bir an suskunlukla birbirlerine baktılar.

Hz. Yakub (a.s) meseleyi anlamış, ama hiç sesini çıkarmamayı yeğlemişti.

Şefkatli gözlerle Yusuf'un teyzesine baktı.

Kadıncağız hem ağlıyor, hem "Çocuk işte, zararı yok" diyordu, "Ama bende biraz daha kalsa böyle şeyler yapmayacaktır..."

Çocuğun cezalandırılmasını ister gibiydi...

Bu dünyadaki ilk yargılama değildi elbet; ama Yusuf (a.s) henüz küçük bir çocuktu ve bir hata işlese bile çocukları yargılamazlardı...

Kaldı ki Yusuf (a.s) hata da işlememiş, hırsızlıkta yapmamıştı.

Bir çocuğa iftira atmaksa çok büyük bir günahtı.

Hz. Yakub (a.s) halâ susuyor, kadıncağızın ne yapacağını merak ediyordu.

Ve kadıncağız hemencecik kararını verdi. Şikayetçi, kadı oldu ve masum bir yavrucağın suçlu olduğuna karar vererek onu kucağına alıp öpüp koklayarak götürdü!..

O çağlarda topluma Hz. Halil İbrahim (a.s)'in dini egemendi.

Ve bu dinin kurallarında "hırsızlık yapan bir insanın, mal sahibinin yanında kalıp bir yıl süresince ona kölelik yapması" öngörülüyordu!.

Baba, oğlunu savunamadı, bu göstermelik mahkeme kararına acıyla gülümseyerek teslim oldu.

Teyzesi istediğine ulaşmanın mutluluğuyla Yusuf'u kucaklayıp götürdü.

İnsanlık tarihi varlığından itibaren bu tür yargılamalara fazlasıyla şahit olmuştur. Böylece küçük Yusuf bir yıl daha teyzesinde kaldı.

Teyzesi günah işlemiş, ona zulmederek sevgisini göstermişti.

Yusuf, köle gittiği evin efendisi, teyzesi ise onun kölesiydi. Kadıncağız onun etrafında pervaneler misali dönüyor, biricik Yusuf'unun bir dediğini iki etmiyordu.

Onu nasıl üzebilirdi ki, devranın en temiz, en seçkin, en nâdide insanına iftira atmış, ona bir yıl daha hizmet edebilmek için onu hırsızlıkla suçlamıştı!..

Sevgi, aşk ve tutku neler yaptırmaz ki insana!.. Seveni deli eder, sevdiği için akla gelmedik delilikleri yapar.

Seven, sevdiğinin kölesidir artık.

Sevilen ise sultan...

Yusuf köle olarak gittiği bu evde sultandı..

Güzellik elbette iyi bir şeydir, kim demiş güzellik kötüdür diye? Ama her zaman güzellik mutluluk getirmiyor işte... Kimi zaman başına belâ da olabiliyor, güzelin güzelliği...

Güzelliği yüzünden başına gelmedik belalar kalmayan nice insanlar vardır dünyada...

Yusuf da bu güzellerden biridir işte.

Hem de güzeller güzeli...

Ve ilâhi terbiye okulunun bütün insanlığa örnek olarak seçtiği bu model, güzelliğin bütün boyutlarını bütün yan etkileriyle birlikte de insanlığa sunması açısından olağanüstü bir ibret tablosudur.

Bu tablonun ressamı, Allah Tealâ'nın "tevekkül melekesi", "samimi iman" ve "iffet ve şeref"tir.

Hz. Yusuf (a.s) bütün bunların timsaliydi.

Ve Hz. Yusuf (a.s) nice belalara, minnetlere katlanarak "Yusuf" olduğunu ispatlamış ve Rabbinin çetin ama güzel sınavlarından alnının akıyla çıkmayı başararak bütün bir insanlığa ebedî örneklerden biri olarak sunulma şerefine kavuşmuştur.

Ve Hz. Yusuf (a.s) ne çektiyse güzelliğinden çekmişti... Güzelliği başına çok işler açmış ve çocuk yaşta köleliğin acısını tatmıştır. Bu güzellik onu anne ve baba sevgisinden mahrum bırakmıştır.

Ve güzellik, çocukluk yıllarından başlayarak ömrünün sonuna kadar hiç beklenmedik sürprizlerle karşılaştırdı Hz. Yusuf'u... Acı ve tatlı, ama çoğu acı hatıralar yazdırdı Yusuf'un kaderine...

2. Bölüm

Bir yıllık kölelik devri de çabucak bitiverdi; Yusuf için sultandan farksız geçen kölelik devri göz açıp kapayıncaya kadar sona erdi ve küçük Yusuf, babasının evine gelip kendisini onun şefkatli kollarına attı Babası da çok seviyordu Yusuf'u.

Yüzü güzel, özü güzeldi Yusuf'un...

Fiziki yapısı fevkalâde alımlı, inanılmayacak kadar yakışıklı bir insandı ve bir o kadar da iyi ahlaklı, mert, sevecen, cana yakın ve dürüsttü.

Onu sevmemek mümkün müydü hiç?..

Yüzü kalbinden, kalbi yüzünden güzel bir güzellik âbidesi...

İffet, şeref, onur ve mertlik timsali...

Akıl ve zekaca pek şaşırtıcı bir seviyede, edebiyata tutkun, fevkalade güzel konuşur ve şiir söylerdi.

Akla gelebilecek ne kadar iyilik ve güzellik varsa hepsi bir arada Yusuf'ta toplanmıştı.

Onun sevgisi günden güne Hz. Yakub (a.s)'ın gönlünü doldurmaktaydı, Hz. Yakub ona diğer evlatlarından çok daha fazla ilgi göstermekteydi. Bu yüzden onlar Yusuf'u kıskanmaya başlamışlardı. Yusuf onlarla babalarının sevgisi arasında bir duvar gibiydi şimdi.

İşte bu sırada Yusuf bir rüya gördü. Bu rüya onun parlak bir geleceği olduğunu müjdelemekteydi.

Hz. Yakub'un Hz. Yusuf'a olan sevgisi kat kat artmıştı.

"Rüyamda on bir yıldızın güneş ve ayla birlikte önümde secde ettiğini gördüm..."[120]

Babası olayı anlamış, oğlunun gördüğü rüyayı tabir etmişti. "Bu rüyayı sakın kardeşlerine anlatma oğlum" dedi, "Seni kıskanıp bir kötülük yapmalarından korkarım..."[121]

"Allah Teala seni kardeşlerinden üstün kılmış ve sana yaradılış aleminin sırlarını öğreteceğini bildirmiştir. Baban, annen ve bütün ailen için iftihar vesilesi olacak, peygamberlik mertebesiyle şereflendirileceksin. Baban Yakup'la büyükbaban İshak'ın ve onun babası İbrahim'in ulaştığı makama sen de ulaşacaksın![122]

Babası, Yusuf'a kardeşlerinin kıskançlığını hatırlatmış, onu uyarmıştı.

Kıskanç insan, kendisinin saadeti için uğraşacağı yerde, başkalarının saadetini elinden almaya çalışır.

Kendisini doruklara ulaştıracağına, doruktakileri aşağı çeker; zulmeder...

Başarması halinde gerçek bir cinayet işlemiş olur, bir masumun vebalini alır, kendisi ise hiçbir şey elde etmez.

Başaramazsa vaktini ve enerjisini boşa harcamış ve ömrünü bir "hiç" için tüketmiş olur.

Kıskançlık, aşağılık kompleksidir; haset, kişinin kendini küçük görmesiyle oluşan psikolojik bir kördüğümdür. Hele bencillikle liyakatsizlik aynı insanda bir araya gelirse; haset ve kıskançlık bu bileşimin kaçınılmaz acı meyvesidir.

Devam Edecek İnşaalah...

Dipnotlar

---

[103]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 383.

[104]- Usul'ul- Kafı, c. 2, s. 340.

[105]- Gurer'ul- Hikem, Fasıl 10, Hadis 44.

[106] - Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 489.

[107] - Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 495.

[108] - Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 482.

[109]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 470.

[110] - Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 434.

[111] - Gurer'ul- Hikem, Fasıl 18, Hadis 119.

[112] - Tuhaf'ul- Ukul, s. 183.

[113] -Bu olay hakkında bilgi edinmek için bkz: Tarih-i Taberi C:2 S:62-63, Tarih-i Kamil C:2 S:40-41, Müsned-i Ahmed C:1 S:111, İbn-i Ebil Hadid'in Nehcül Belağa Şerhi C:13 S:210-221.

[114] -Şüera:214

[115] -Bu hadis için bkz: Sire-i İbn-i Hişam C:2 S:520

[116] -Ahzab:6

[117]- Menakib-i İbn-i Meğazili S:24, Şevahid üt-Tenzil C:1 S:190, Fusul ul-Muhimme S:27

[118]- Hadid:15

[119]- Nehcül Belağa'nın takva ehli insanların vasıflarını anlatın "Hemmam" adlı hutbesi.

[120] - Yusuf: 4

[121] - Yusuf: 5

[122] - Yusuf: 6

Tirmizi, Beyhaki, Suyuti, İbn-i Hacer Askalani, İbn-i Munzir, Hakim, İbn-i Bitrik ve diğer birçok büyük Ehli Sünnet muhaddisleri de mübahale ayetinin Ehli Beyt hakkında nazil olduğunu

belirtmişlerdir.

Hakeza Şii ve Sünni muhaddislerinin naklettiği ve Hz. Ali'nin Ömer'in seçtiği altı kişilik şuradaki konuşması olan "Münaşede" hadisinde de Ali (a.s) uzun bir açıklamadan sonra kendisini Resulullah'ın nefsi olarak nitelemiştir.

İbn-i Hacer Askalani Sevaik'ul-Muhrika kitabında münaşede hadisini büyük Ehli Sünnet muhaddisi Dar-u Kutni'den şu şekilde rivayet etmiştir: Ali (a.s) şura günü şura üyelerine delil getirerek şöyle buyurdu:

"Allah için söyleyin, aranızda yakınlık açısından Resulullah'a benden daha yakın olanınız var mıdır? Aranızda benden başka Resulullah'ın kendi nefsi saydığı, çocuklarını kendi çocuğu kabul ettiği ve kadınlarını da kendine isnat ettiği başka bir kimse var mıdır?" orada olanlar hep bir ağızdan, "Hayır vallahi" dediler.[67]

Şeyh Mufıd'in Fusul'ul-Muhtare kitabında rivayet ettiğine göre Me'mun İmam Rıza (a.s)'a bir gün şöyle dedi: "Kur'an'ın da işaret ettiği Emir'el Müminin Ali'nin en büyük faziletlerinden birini bana söyle.

İmam Rıza (a.s) şöyle buyurdu: "Hz. Ali'nin en büyük fazileti Mübahale ayetinde zikredilen fazilettir. Bu ayette peygamber (s.a.a) Ali (a.s)'ı Hıristiyanlarla mübahale etmeye

(lanetleşmeye) çağırmış ve Yüce Allah'ın hükmüyle Ali (a.s) Resulullah (s.a.a)'in nefsi olarak adlandırılmıştır. Allah'ın yaratıklarından hiç kimse Resulullah (s.a.a)'den daha üstün olmadığına göre Allah'ın hükmü gereği Resulullah (s.a.a)'in nefsi olarak adlandırılan Hz. Ali (a.s) da herkesten daha faziletli ve üstündür."

Memun tartışmak için şöyle dedi: "Resulullah'ın nefsi olan kimse mübahaleye çağrılmış olamaz. Çünkü bu takdirde Peygamber kendisini davet etmiştir; başkasını değil. "Nefislerimiz"den maksat bizzat Peygamberdir; başkası değil."

İmam Rıza (a.s) Memun'a cevap olarak şöyle buyurdu: "Ey Memun bu söylediğin şey doğru değildir. Çünkü davet etmek başkasını çağırma söz konusu olunca geçerlidir. Nitekim emreden insan da başkasına emrettiği takdirde emredicidir.

Dolayısıyla davetçi insan kendisini davet etmiş olamaz. Nitekim insan kendisine de emredemez. O halde mübahalede Resulullah (s.a.a) Emir'el Müminin Ali (a.s)'dan başkasını davet etmediği için Hz. Ali (a.s) Resululah'ın nefsi olarak nitelendirilmiştir."

Memun İmam Rıza (a.s)'ın cevabını dinledikten sonra şöyle dedi: "Bu cevabınıza karşı bir şey söylemek mümkün değildir."[68]

Şii ve Sünni müfessirler mübahale ayetinde geçen "Nefisleriniz" kelimesini kesin bir şekilde Ali (a.s)'a intibak ettiğini açıklamaktadırlar.

Şeyh Tebersi Mecme'ul-Beyan'da, Şeyh Eb'ul-Futuh Razi, Revzat'ul-Cinan'da ve Allame Hilli Elfeyn kitabında müfessirlerin mübahale ayetinde geçen "Nefislerimiz"

kelimesinden maksadın Ali (a.s)'ın olduğu hususunda icma ettiğini söylemişlerdir. Müfessirlerin bu konuda gösterdikleri delil de "Nefislerimiz" kelimesinde sadece iki ihtimalin oluşudur:

1-Ya "Nefislerimiz" kelimesinden maksat bizzat Resulullah (s.a.a)'dır.

2-Ya da maksat Resulullah'ın nefsi kabul edilen başka bir kimsedir.

Birinci ihtimal doğru değildir. Çünkü Resulullah (s.a.a) burada davetçidir ve insan kendi kendini davet etmez. Bu normal bir şey değildir. Çünkü davet iki tarafın söz konusu olduğu durumlarda geçerlidir.

Tek taraflı davet olmaz. Birinin varlığı diğerinin de varlığını gösterir. Davetin iki tarafı ise davet eden ve davet edilen kimsedir. Dolayısıyla bir insan hem davet edici hem de davet edilen olamaz.

O halde ikinci ihtimal doğrudur. "Nefislerimiz" kelimesinden maksat Peygamber (s.a.a)'den başkasıdır. Aksi takdirde davet olayı gerçekleşemez. Öte yandan bilindiği gibi mübahale olayında Ali (a.s) dışında başka bir kimse yoktu.

Hiç kimse de Ali (a.s) eşi ve çocuklarından başka birilerinin mübahale olayına katıldığını iddia etmemiştir. Bu yüzden müfessirler "Nefislerimiz" kelimesinden maksadın Ali (a.s)'ın olduğu

hususunda ittifak etmişlerdir.[69]

Dolayısıyla “Nefisleriniz” kelimesinden maksadın Ali (a.s) olmadığını iddia eden Reşit Rıza ve benzerlerinin iddiaları da doğru değildir. Çünkü onların bu iddiasını hiçbir rivayet ve delil doğrulamamaktadır. Onların bu sözü delilsizdir ve nefsani heveslerden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla itina etmemek gerekir.

Mübahale Ayetinin Ali’nin Şahsiyetinin Sonsuzluğuna Delaleti

Nakli ve edebi deliller esasınca mübahale ayetinde geçen “nefislerimiz” kelimesinden maksadın Ali (a.s) olduğunu kabul ettikten sonra bu ayetin Ali (a.s)’ın şahsiyetini tanıttığını da söylemek gerekir.

Çünkü mübahale ayetinde sadece kendine özgü bir nitelik ile nitelendirilmiştir. Hiç kimse bu nitelik hususunda kendisi ile ortak değildir. Bütün yaratılış aleminde Resulullah (s.a.a)’in nefsi olarak adlandırılan tek kimse Ali (a.s)’dır.

Yüce Allah Resulüne Ali (a.s)’ı nefsi olarak çağırmasını emretmiştir. Dolayısıyla bu ayet de Ali (a.s)’ın sonsuz şahsiyetine ve hiç kimsenin tasavvur dahi edemeyeceği yüce makamına delalet etmektedir.

Şeyh Tusi mübahale ayetinin Hz. Ali (a.s)’ın yüce şahsiyetine delaleti hususunda şöyle diyor: “Allah-u Teala onu Peygamber’in nefsinin benzeri olarak adlandırdığı için hiç kimse fazilet ve üstünlük noktasında ona ulaşamaz.”

Gerçi Şeyh Tusi bu ayet hususunda Hz. Ali (a.s)’ın bütün insanlardan mutlak olarak üstünlüğünü açıklamasına rağmen kendi cümlesinde “benzer” kelimesini kullanmış ve Allah’ın Hz. Ali (a.s)’ı Peygamber (s.a.a)’in nefsi değil; nefsinin benzeri karar kıldığını ifade etmiştir.

Dolayısıyla Şeyh Tebersi onun bu cümlesini düzelterek şöyle diyor: “Mübahale ayeti Hz. Ali (a.s)’ın faziletinin sonsuzluğuna ve makamının yüceliğine delalet etmektedir.

Hiç kimsenin ulaşamayacağı bir makama ulaştığının delilidir. Çünkü Allah onu Resulullah’ın nefsi karar kılmıştır. Bu da hiç kimsenin erişemeyeceği yüce bir makamı ifade etmektedir.”

Ayrıca söylemek gerekir ki Hz. Ali (a.s)'ın Resulullah (s.a.a)'e yakınlığı tartışılmaz bir hususdur. Biz burada Hz. Ali (a.s)'ı Resulullah (s.a.a)'e yakınlığının ölçüsünü tartışıyoruz.

Bu ayet ise Hz. Ali (a.s) ile Resulullah (s.a.a)'in insani kemaller ve şahsi üstünlükleri hususunda aralarında bir uzaklığın olmadığına delalet etmektedir.

Aralarında hiçbir sınır ve ayrılık söz konusu değildir. Bu iki nurun eşitliği söz konusu edilmiştir. Burada ariflerin şeyhi sayılan Şeyh-i Ekber Muhyiddin bin Arabi'nin şu sözüne dikkat etmek gerekir:

"Allah-u Teala'nın iradesi alemleri yaratmak isteyince iradesinden bir hakikat vücuda geldi. Arifler bu hakikate "toz, filozoflar ise "heyula" (madde) demişlerdir. Bu hakikat salt kuvve ve kabiliyet idi.

Alemde olan her şey o hakikatte kendi kuvvet ve kabiliyeti esasınca vücut bulmuştur. Tıpkı içinde bir ışık bulunan ev gibidir. Evin her köşesi o ışığa yakınlığı ölçüsünde aydınlanmıştır.

O hakikatte vücut bulmada "Akıl" olarak adlandırılan Muhammed'in (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beyt'ine olsun) hakikati dışında hiçbir şey Allah'a daha yakın değildir.

O halde Muhammed bütün alemin efendisi ve vücut aleminde ilk zuhur eden hakikattir. Onun vücudu ilahi nurdan, "toz"dan ve tümel hakikatten kaynaklanmıştır.

Bu tozla Muhammed'in zatı vücuda gelmiş ve alemin dış gerçeği ondan tecelli etmiştir. Peygamber (s.a.a)'e en yakın olan kimse ise Ali bin Ebi Talib (a.s)'dır. Ali (a.s) alem ve cihanın imamıdır ve bütün peygamberlerin esrarıdır."[70]

Muhyiddin Arabi'nin bu sözü de tefsir ve açıklamaya muhtaçtır. İçinde düşünülmesi gereken birçok husus vardır. Burada bizim faydalandığımız husus Ali (a.s)'ın vücudunun Peygamber (s.a.a)'in vücudundan hemen sonra yer alışıdır.

Herkesin varlıksal derecesi onun makamını gösterir. Peygamber (s.a.a) alemde zuhur eden ilk hakikattir. Dolayısıyla bütün alemin efendisidir. Ali (a.s)'da Peygamber (s.a.a)'den sonra yer

almıştır o halde Peygamber dışında bütün insanların efendisidir.

Belki de bu yüzden Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ben ve Ali bu ümmetin babalarıyız.” Buradaki ümmetten maksat insanlık kafilesi ve beşeriyet kervanıdır. Peygamber (s.a.a) ve Ali (a.s)’da bu kervanın babalarıdır.

Nitekim İmam Humeyni de şöyle demiştir. Bütün nübüvvetler ve velayetler Resulullah’in mutlak velayeti ve zati nübüvvetinin gölgesi mesabesindedir. Bu yüzden O’ndan başkasına davet

O’ndan başkası için dua ve O’ndan başkasına ihsan söz konusu değildir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Rabbin, yalnız Kendisine tapmanızı ve ana babaya iyilik etmeyi buyurmuştur.” İsra/23

Peygamber (s.a.a) de manevi babalardan biridir. Onunla ruhaniyette ittihat içinde bulunan Peygamber’in halifesi de ümmetin babalarından biridir. Nitekim Peygamber de “Ben ve Ali bu ümmetin babalarıyız.” diye buyurmuştur.

Allah’ın ihsan edilmesi hükmünün bir manası da Peygamber (s.a.a)’e ihsan; anne babanın manalarından biri de Peygamber (s.a.a) ve Ali (a.s)’ın baba oluşudur.”[71]

Bir rivayette de İmam Hasan Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur: “Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “En üstün ve teşekkür etmenize en layık anne babanız Muhammed (s.a.a) ve Ali (a.s)’dır.” Ali bin Ebi Talib (a.s) da Peygamber (s.a.a)’in şöyle buyurduğunu işittiğini söylemiştir: “Ben ve Ali bu ümmetin babalarıyız.”

Son Yolculuk

Muhammed Sadık

Büyük İslam Peygamberinin hicretinden on yıl geçmekteydi. Bu sure zarfında Hz. Muhammed (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beyt'ine olsun) ve fedakar ashabının çaba ve mücadeleleri sayesinde İslam dininin temelleri atılmış ve İslam’ın kurtarıcı sesi Arap yarımadasını aşarak uzak bölgelere kadar ulaşmıştı.

Arap kabilelerinin dağınık durumu düzene girmiş; fitneler, kan dökmeler, kabileler arası çatışmalar ve kör bağnazlıklar silinerek yerini İslami kardeşlik ve birlik almıştı. İnsanlar gruplar halinde bu mukaddes dine akın etmeye başlamışlardı.

Düşmanlara ait olan Hayber kalesi gibi önemli birçok kaleler İslam ordusunun eliyle fethedilmiş ve Müslümanlar günden güne İran ve Roman İmparatorluklarını tehdit eden ağırlık sahibi bir güç haline gelmişlerdi.

Uzun süren çaba ve mücadele ve on yıl kendi vatanından uzak kaldıktan sonra altmış üç yaşındaki büyük ilahi lider muhteşem ve mukaddes ilahi bir toplantı olan Hac merasimlerini yerine getirmek için hazırlığa başlamıştı.

Peygamber'in Beytullah'a doğru yolculuğa çıkacağı haberi Medine ve Medine'nin çevresinde olan Müslümanlar içerisinde büyük bir yankı uyandırmıştı. Bu mukaddes ve

tarihi yolculukta Peygamber'in yanında olabilmek için yakın bölgelerdeki Müslümanlar Medine'ye akın etmeye başlamışlardı. Hicretin onuncu yılı, Zilkade ayının yirmi beşinci günüydü;

Medine şehri normal günlerden tamamen farklı bir görünüm içindeydi. Şehrin her tarafında coşku ve heyecan yaşanmaktaydı. Birçok insan yolculuk hazırlığı yapıyordu; şehrin sokak ve caddelerinde insanlar telaş içindeydiler;

kimileri bir an evvel grup ve kafilelerine katılmak için akrabalarıyla vedalaşıyordu. Kalabalık bir gurup kendi yakınlarını uğurlamak için evlerinden dışarıya dökülmüşlerdi.

Bu arada herkesin gözü İslam Peygamberinde idi, O iki temiz giysisiyle yaya olarak ilk kafilelerin önünde yer almıştı ve onun hareketiyle bu tarihi yolculuk başlamış oldu. Medine'den hareket eden kafilelerde yer alanların sayısı bazı tarihçilere göre doksan ila yüz yirmi dört bin kişiye ulaşıyordu.

Medine ile Mekke arası o günün şartlarında on günde kat edildi. Yolculuğun beşinci gününde Sukya diye bilinen yere varılmıştı. Altıncı günü ise Ebva bölgesine ulaşıldı. Bu bölgede Peygamber'in emriyle mola verildi.

Bu bölge Aziz Peygamber'in ruhunda derin iz bırakan hatıraları canlandırıyordu. Yıllar öncesi genç yaştaki annesini bir yolculuk esnasında bu bölgede kaybetmiş ve değerli annesinden ayrılmak zorunda kalmıştı; babası çok önceleri vefat eden Muhammed'in annesini de kaybetmesi onu küçük yaşta öksüz ve kimsesiz bırakmıştı.

İşte genç annenin kaygılar içinde bu çölde yalnız ve kimsesiz olarak Allah'a teslim ettiği Muhammed (s.a.a) çocukluk ve erginlik yıllarını çoktan geride bırakmış ve

Allah tarafından yeryüzünün en seçkin insanı ve alemlere rahmet peygamberi olarak görevlendirilmişti. Peygamber burada biraz daha fazla kalmak, ve annesi Amine'nin mezarını doyasıya ziyaret etmek istiyordu.

Ancak onun kalbinde en küçük yaştan beri tüm varlığını kaplayan ve hayatına yön veren daha derin bir muhabbet ve aşkı var idi ve o da yüce yaratıcıya olan muhabbet ve sevgisi idi.

O bu sevgi sonucu insanlığın ulaşamayacağı en yüksek zirvelere ulaşmış ve bütün varlıkların övgüsünü kazanmıştı. Bu yüzden, ilahi muhabbetin insan hayatındaki en güzel cilvelerini taşıyan Ka'be'ye çabuk kavuşmak istiyordu. Bunun için de buradan bir an evvel ayrılması gerekiyordu. Bu yüzden ancak bir gün bu bölgede kalabildi.

Sabah namazında bu bölgeye ulaşan kafile aynı günün gecesi Mekke'ye doğru hareketlerini sürdürdüler ve o gecenin sabahı Cohfe bölgesine vardılar. Sonra da Kudeyd ve Gamim menzillerden geçerek Zilhice ayının altıncı günü bir Cumartesi Mekke'ye vardılar.

Peygamber, Mekke'ye ulaşır ulaşmaz hiç ara vermeden Ka'be'ye doğru hareket edip Beni Şeybe kapısından Mescid'ul-Haram'a girdi, yüce Allah'a hamd ve sana ile,

Ka'benin kurucusu olan atası İbrahim'i selam ve övgü ile anarak ve tekbir getirerek Ka'beyi yedi defa tavaf etti. Zilhicce ayının 8. gününe kadar diğer kafileler de hac amellerini yerine getirmek için Mekke'ye geldiler.

Diğer bölgelerden gelen kafileler arasında Hz. Ali ve beraberindekiler de Yemen'den Mekke'ye ulaştılar. Bu ayın 8. gününde Mekke o güne kadar tarihinde belki de hiç şahit olmadığı büyük bir kalabalığı kendinde barındırmış oluyordu.

Yüzbinlere ulaşan insan yığınlarının bir arada Mescid'ul Haram ve etrafında toplanışı bir ağızdan Lailahe illâllah Muhammed Resulullah demeleri herkesin sade ihram elbisesi

giyinerek hep birlikte Ka'beyi tavaf etmeleri artık insanlık tarihinde yeni bir çığırın başladığını ve tevhit bayrağının bu merkezde ebediyete kadar dalgalanacağını açıkça gösteriyordu.

Bütün bunlar Peygamber'in kendi omuzlarındaki ağır yükümlülüğü en güzel şekilde yerine getirdiğini gösteriyordu. Peygamber fedakarlıklara katlanarak ve çok çetin ve engebeli yolları kat ederek ilahi görevi en güzel şekilde eda etmişti.

Peygamber'in tek bir kaygısı vardı, o da İslam'ın geleceği. Bu eşsiz kalabalığı karşısında bulan Peygamber İslam'ın bekasını sağlamak için en son vasiyetlerini dile getirmeyi düşünüyordu çünkü artık fazla yaşamayacağını ilahi ilmiyle sezmişti.

Peygamber bu büyük kalabalığın önünde birkaç defa konuşma yapmış ve halkı İslam dininin emirlerine sımsıkı sarılmaya davet etmişti.

Bu büyük kalabalığın huzurunda yaptığı bir konuşmasında İslam'ı korumak için ümmetin gelecekte takip etmesi gereken yol ve stratejiyi açıkça belirlemiştir. Sesin o toplantıya katılanların tümüne ulaşması için Rebit b. Umeyye b. Halef tarafından Peygamber'in sözleri tekrarlanıyordu.

Peygamber o gün Mescid'ul-Haram'da Müslümanlara söyle buyurdu:

"Ey insanlar benim bu sözlerimi unutmayın, çünkü bu yıldan başka artık sizleri burada göremeyeceğim. Ey insanlar birbirinizin kanınızı dökmek ve birbirinizin malını haksız yere yemeniz haramdır. Sizler Allah'ın huzuruna varacaksınız ve yaptıklarınızdan dolayı sorguya çekileceksiniz.

Benim sözlerimi iştin ve iyice anlayın ben hak olanı size iletiyorum.

Bilin ki, ben sizin aranızda iki değerli şey bırakıyorum . Bu iki şeye sarılacağınız takdirde asla sapmazsınız. Bu iki şey Allah'ın kitabı ve benim öz yakınlarımdan olan Ehli Beytimdir." [72]

Peygamber’in bu konuşmasından sonra hüzün ve üzüntü Ka’be’nin etrafını sardı artık herkes biliyordu ki, bu Peygamber’in Mekke’ye son ziyaretidir ve Peygamber ancak kısa bir süre onların arasında kalacaktır. Yani bu ziyaret aziz Peygamber’in çok sevdiği Ka’be ve ümmetiyle vedalaşmak zamanı idi. Ümmetin de Peygamberden ayrılık zamanı... Kalpleri üzüntü kuşatmış gözlerden yaşlar akmaktaydı...

Devam edecek.

Hz.Ali’nin En Zor İmtihanları

Muhammed Taha

Hz. Ali (Allah'ın selamı ona olsun), Nehrevan savaşında döndükten sonra, “Yahudilerin lideri” konumunda olan bir Yahudi Haham Kufe Mescidinde Hz. Ali huzuruna geldi; ve “Ey Müminlerin Emiri sana bazı sorular sormak istiyorum; ama bunları ancak Peygamberler ve peygamberlerin vasileri cevaplayabilir,” dedi.

Hz. Ali (Allah'ın selamı ona olsun) “Ey Musevî kardeş istediğin her şeyi sorabilirsiniz” dedi

Bunun üzerine Yahudi lider şöyle dedi: Bizim kitaplarda peygamberler ve peygamber vasileri hakkında şöyle yazılmaktadır, “Allah Teâla bir peygamber gönderdiğinde ona,

kendisinden sonra ümmeti içinde Allah’ın emirlerini uygulayacak kendi ailesinden bir şahısı seçmesini ve bu vasiden bir ahit almasını vahiy eder. Sonra Allah Teâla bu vasileri hem peygamberlerin hayatında hem de onların vefatından sonra imtihan eder.”

Ey Müminlerin Emiri senden istediğim Allah Teala’nın vasilerden hoşnut olduğu takdirde onlara verdiği mükafatı açıklamandır.

Hz. Ali: (Allah'ın selamı ona olsun) bu sorulara cevap vermeden önce ona şöyle dedi:

Denizi İsrail oğullarının geçmesi için yaran, Musa’ya Tevrat’ı indiren Allah’ın hakkı için eğer

sorduğun soruya hakkıyla cevap verirsem buna itiraf edecek misin? Yahudi lider: Evet dedi.

Ali (Allah'ın selamı ona olsun): Kendisinden başka bir ilah olmayan Allah'ın hakkı için sana doğru cevap verirsem Müslüman olacak mısın? dedi. Yahudi: "Evet" dedi. Bunun üzerine Ali (Allah'ın selamı ona olsun) şöyle buyurdular: Gerçekten de Yüce Allah vasileri,

yedi defa peygamberlerin hayatında imtihan eder ve itaatkar olup olmadıklarını ortaya çıkarır. Eğer Allah Teala bu imtihanlarda onlardan razı olursa, peygamberlere, onları kendi hayatlarında veli ve kendilerinden sonraki vasi olarak seçmelerini emreder. Böylece vasilerin itaati ümmetin üzerine farz olur.

Allah Teala vasileri peygamberlerden sonra da yedi defa imtihan eder böylece onların sabırlarını ölçmüş olur. Eğer bu imtihanlarda da onlardan razı olursa, onların peygamberlerle beraber olmaları için şahadet mertebesine ulaşmalarını taktir eder. Sonuçta saadetleri kamil olur.

Yahudi Lider: "Doğru söyledin Ey Müminlerin Emiri" diyerek şöyle devam etti: Öyleyse bize açıklayın siz Hz. Muhammed'in hayatında ve ondan sonra kaç kere imtihan oldunuz?

Ve bu imtihanlardan sonra mükafatınız ne olacak? Bu sözlerin üzerine Hz. Ali onun elini tutarak "kalk" dedi, "eve gidelim bunların hepsini orada sana anlatayım."

Ali'nin ashabından bir gurup bunu duyunca; "Ey Müminlerin Emiri burada anlat biz de duyalım," dediler. Ama Ali: "Anlatacağım şeylere tahammül edememenizden korkuyorum" dedi.

Ashap: Neden tahammül etmeyelim, Ey Müminlerim Emiri, diye sordular. Hz. Ali: Sizin bir çoğunuzla aramda geçen olaylarla ilgili olduğundan diye karşılık verdiler.

Bunun üzerine Hz. Ali'nin en sadık komutanlarından biri olan, savaş meydanlarında kahramanca savaşıp tek başına binlerce düşmanın içine dalan ve her zaman galip dönen,

İslam'ın fedakar askeri Malik-i Eşter, gözleri dolmuş bir halde Hz. Ali'ye hitaben, "Ey Müminlerin Emiri lütfen bize de anlat, Allah'a and olsun ki, senin Hz. Muhammed (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beyt'ine olsun)

tek vasisi olduğuna dair kalbimizde bir şüphe yoktur. Bizim Peygamberimiz peygamberlerin sonucudur ki ondan sonra peygamber yoktur ve senin itaatin de peygamberimizin itaatiyle beraber bizin boynuna farzdır" dedi.

Bunun üzerine Hz. Ali oturarak o Yahudi büyüğüne yönelerek:

"Ey Yahudi kardeş" dedi, Yüce Allah, beni peygamberimiz hayatta iken yedi kez imtihan etti; kendimi övmekten Allah'a sığınırım; hepsinde de beni itaatkar buldu."

O Adam sabırsızca: "Nerede ve nasıl ey Müminlerin Emiri?" diye sordu.

Ali sözüne devam ederek dedi ki:

"O imtihanların ilki, Allah Teala Hz. Muhammed (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beyt'ine olsun) peygamberlik verip onu mesajını iletmekle görevlendirdiği zaman gerçekleşmiştir.

Ben o zaman Peygamber'in evinde bulunan en küçük ferttim, O'na evinde hizmet ederdim... Bir gün Hz. Muhammed Abdul Muttalip oğullarının küçüğünden büyüğüne dek hepsini çağırıp,

Allah'ın birliğine ve kendisinin peygamber olduğuna şehadet etmelerini istedi; ama onlar direndiler; inatlaşıp inkar ettiler ve başkaları gibi onu yalnız bırakıp gittiler.

Çünkü bu onlara çok ağır gelmiş kalpleri bir türlü buna razı olmuyor ve akıllarına sığdıramıyorlardı. Ama ben tek başıma onun davetini şeksiz şüphesiz hemen kabul ettim.

Bu kararımda başıma gelebilecek hiçbir şeyden hatta ölümden bile korkmadım. Bu olaydan sonra üç sene boyunca yeryüzünde peygambere ve onun getirdiklerine iman edip, namaz kılan sadece ben ve Hz. Hatice idi. Allah ona rahmet etsin."

Sonra ashabına dönerek:

"Bu söylediklerim doğru değil mi?" diye sordu.

Ashap da hepsi bir ağızdan: "Doğrudur Ey Müminlerin Emiri," dediler.

Hz. Ali (Allah'ın selamı ona olsun) şöyle devam etti: İmtihanların ikincisine gelince, Kureyş Peygamberi öldürmek için devamlı hilelere baş vurup hayaller kurmakta idi.

Sonunda Dar-un Nadve'de toplandılar, İblis de E'ver-i Segif kılığında onlara karıştı ve elinden geleni ardına koymayıp, onların dağınık görüşlerini birleştirip,

ortak bir karar almalarını sağladı. Kureyş, her kabileden bir kişi seçerek, bu kişilerin hep birden Peygamber'i evinde uyurken öldürmesine karar aldı.

Böylece Peygamber'in kabilesi Beni Haşim bütün kabilelerle savaşıp intikam alamayacağı için susmak zorunda kalacak ve Peygamber'in kanı heder olacaktı.

Ama vahiy meleği Cebrail nazil olup onların bu planlarını ve planı uygulamak için kararlaştırdıkları geceyi ve saati Peygamber'e haber verdi ve o gece şehri terk ederek mağaraya doğru haraket etmesini söyledi.

Hz. Peygamber beni bu tertipten haberdar edip, o gece kendi yatağında yatmamı ve onu canımla korumamı emretti. Ve ben Hz. Peygamber'in emrine teslim olup bu emri derhal sevinçle kabul ettim ve Peygamberi korumak uğruna ölüm yatağında yatmaya razı oldum. Ve Peygamber Allah'ın emriyle hicret edip gitti, ben de onun yatağında yattım.

Derken Kureyşliler, Peygamber'i öldürecekleri inancıyla eve geldiler; ev de onlarla baş başa kaldığımda, doğruldum ve kılıcımla onları kendi canımdan defettim."

Sonra ashabına yönelerek: "Söylediklerim doğru değil mi?" dedi.

Ashap da: "Doğrudur ey Müminlerin Emiri," dediler.

Ama o imtihanların üçüncüsü şöyledir: Bedir günü Kureyş'in pehlivanlarından Rebie'nin oğulları Utbe ve Şeybe ve Utbe'nin oğlu Velid meydana gelip savaşmak için er istediler.

Hiç kimse onlara karşı koymaya cesaret edemedi. Sonra Hz. Peygamber beni meydana gönderdi. Oysa ashap, yaşta benden daha büyük, savaşta benden daha tecrübeliydiler.

O gün Kureyş'in büyüklerini öldürüp birçok esir aldığım gibi, Allah benim elimle Velid'i de Şeybe'yi de katletti. O gün benim yaptığım iş herkesin yaptığından daha fazlaydı. Amcamın oğlu Ubey bin Hers o gün şehit oldu Allah ona rahmet etsin."

Sonra ashabına yönelerek: "Anlattıklarım doğru değil mi" dedi. Onlar da. Doğrudur ey Müminerin Emiri dediler. Devamı var.

Hz.Ali(a.s)'dan Kırk Hadis

Fahrettin Altan

Ceza verince Sevinme!

1- İmam Ali (a.s) Malik Eşter'e yaptığı vasiyetinde şöyle buyurmuştur:

"...Halkın kusurlarını affedince pişman olma, onlara ceza verince de sevinme. Bir mazeret bulup da göz yumabileceğin bir cezayı vermekte acele etme. Ben bir buyruk verenin tayin ettiği görevliyim; emrime uyulması gerek demeye kalkışma.

Çünkü bu çeşit düşünce gönlü bozar, dini gevşetir ve (insanı) fitneye yaklaştırır. Bedbahtlığa düşmekten Allah'a sığın. Eğer hükümdarlığın seni kendini beğenmeğe ve büyüklük taslamaya sevk eder ve

kendin için azamet ve büyüklük taslarsan, başının üzerindeki Allah'ın mülkünün azametine ve O'nun, senin yapmadığın şeylere olan gücüne bak; bu, baş kaldıran (serkeşlik eden) nefsini yatıştırır;

kibrini, gururunu giderir; dağılıp giden aklını başına getirir. Sakın Allah'ın azametiyle boy ölçüşmeye, kendi gücünü ve kuvvetini O'nun kudretine benzetmeye kalkışma. Çünkü Allah, her zorbayı zelil eder ve kibirlenip büyüklük taslayanı alçaltır..."[73]

Az Rızka Razı Olmak

2- “Yemek yerken Allah’ı çok anın, konuşmayın. Çünkü yemek, Allah’ın nimet ve rızklarından biridir; şükrü ve hamdı ise size farzdır. Nimet elinizden çıkmadan, ona iyi davranın (kadrini bilin şükrünü yerine getirin); zira nimet (sahibinden) ayrılır ve sahibinin kendisine nasıl muamele ettiğine dair şahadet eder. Kim Allah’ın az rızkına razı olursa, Allah da onun az ameline razı olur.”[74]

Kur’ân’la Birlikte Olmak...

3- “Kur’ân’la oturan bir kimse kalktığında mutlaka bir fazlalık veya bir eksiklikle kalkar; hidayeti fazlalaşır veya körlüğü azalır. Şunu da bilin ki Kur’ân’la olan kimsenin bir ihtiyacı kalmaz, Kur’ân’dan ayrılanın ise bir zenginliği olmaz.”[75]

Bir İşe Razı Olmak!

4- “Bir toplumun yaptığına razı olan, o işe katkısı olanlardan sayılır; Batıl işte bizzat bulunan kimsenin iki suçu vardır, o işi işlemek suçu ve o işe razı olmak suçu.”[76]

İmanın Dört Direği

5- İmandan sorduklarında şöyle buyurdu:

“İman dört direk üstünde durur: Sabır, yakin, adalet, cihat. Sabır dört kısımdır: Özlem, korku, çekinmek, hazırda durmak. cenneti özleyen, nefsani dileklerden vazgeçer; cehennemden korkan, haramlardan çekinir, dünyada çekinen dünya musibetlerini hiçe sayar; ölüme karşı hazırda duransa hayırlı işlere koşar.

Cihat da dört kısımdır: İyiliği emretmek, kötülüklerden sakındırmak, mücadele sahalarında sıdk ile direnmek, hakka uymayanlara kin beslemek. İyiliği emretmek,

müminlerin bellerini güçlendirir; kötülükten sakındırmak, kafirlerin burunlarını toprağa sürer; mücadele sahalarında sıdk ile direnen, kendi vazifesini yapar; hakka uymayanlara kin besleyen ve Allah için kızan ise öyle bir hale (makama) erir ki, Allah onun için (onun düşmanlarına) kızar ve kıyamet günü onu razı eder.”[77]

Cennet Kapılarından Bir Kapı!

6- “Cihat cennetin kapılarından bir kapıdır, Allah onu ancak özel kullarının yüzüne açmıştır. Cihat takva elbisesi, Allah’ın sağlam zırhı ve güvenilir kalkanıdır.

Kim cihadı terk ederse Allah ona zillet elbisesini giydirir.”[78]

Hakla Batılın Karışması!

7- “Gerçekten de fitneler, heva ve heveslere uymakla ve Allah’ın kitabına ters düşen hükümlerin bid’at olarak çıkarılmasıyla başlar. Bu işlerde insanlar diğer insanlara Allah’ın dini dışında hüküm sürer.

Batıl haktan tam ayrılsaydı arayanlara gizli kalmazdı, eğer hak da batıla karıştırılmaktan kurtulsaydı, düşmanların dili ondan kesilirdi. Fakat bundan (haktan) bir demet,

ondan (batıldan) da bir demet alınıp sonra birbirine karıştırılıyor, böyle olduğunda da şeytan kendi dostlarına musallat oluyor; sadece Allah’ın önceden kendilerine bir lütufta bulunduğu kimseler kurtuluyor.”[79]

Kişileri Tanımadaki Ölçü

8- “Allah’ın dini kişilerle tanınmaz; hakkın nişaneleriyle tanınır. Öyleyse hakkı tanı, hakka uyanları tanırsın.”[80]

Hür Yaratılmışsın!

9- “Sakın başkasının kölesi olma; çünkü Allah seni hür yaratmıştır.”[81]

Adaletli Söz Söylemek

10-“İyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak ne insanın ecelini yaklaştırır ve ne de rızkını azaltır, ama sevabı artırır ve mükafatı çoğaltır. Bunlardan daha faziletli olan ise zalim bir yönetici karşısında adaletli bir söz söylemektir.”[82]

Güzel Ceza!

11- “İyi ve yumuşak davranışla ıslah olmayan kimseyi, güzel ceza ıslah eder.”[83]

Bel Kıran Kimseler!

12- “Belimi iki adam kırmıştır; konuşmasını bilen fasıkla şuursuz abit. O diliyle fasıklığını örtüyor ve bu da ibadetiyle cehaletini. Fasık alimlerle cahil abitlerden korkun!

Aldananları bunlar aldatır. Ben Hz. Resulullah’tan duydum şöyle buyuruyordu: “Ey Ali! ümmetimin helak oluşu, dilli münafıkların eliyledir.”[84]

Kötü ile İyiye Karşı Farklı Tutum

13- “İyi insanla kötü insan senin yanında aynı seviyede olmamalıdır. Çünkü bu, iyileri iyilik yapmaktan soğutur; kötüleri de kötülük yapmaya dadandırır.”[85]

Dine Ait Bir Şeyi Terk Etmek!

14- “İnsanlar dünyalarını düzene sokmak için dinlerine ait bir şeyi terk ettiler mi Allah ondan daha zararlı bir şeyi onların yüzüne açar.”[86]

Dünya Düşkünleri Kalp Gözü Kör Olanlardır!

15- “Dünya, körün gözünün işlediği son yerdir, ondan ötesini göremez; ama gözü sağlam olan bakışını ondan öteye vardırır ve ebedi evin (gerçek barınağın) onun ötesinde olduğunu anlar. Öyleyse gözü olan ona göz dikmez; kör olan ise ona göz diker; gözü olan ondan azık toplar, kör olan ise ona azık toplar.”[87]

Kendini Ölçü Yap!

16- “Kendini, kendinle diğerleri arasındaki şeylerde ölçü yap; kendin için sevdiğini başkaları için de sev, kendin için sevmediğini başkaları için de sevme; sana zulüm yapılmasını sevmediğin gibi sen de zulüm yapma;

kendine iyilik yapılmasını sevdiğin gibi, sen de iyilik yap; diğerlerine kötü saydığın şeyleri kendine de kötü say; insanların senden olana razı olmasını istediğin gibi

sen de onlardan olana razı ol; bilmediğini söyleme, hatta her bildiğini de söyleme; sana söylenmesini istemediğin şeyi diğerlerine söyleme."[88]

En İyi Arkadaş

17- "Ey oğlum, tefekkür nur, gaflet zulmet, cehalet ise sapıklıktır. Mutlu, başkalarından öğüt alan kimsedir. Edep en iyi mirastır. Güzel ahlak en iyi arkadaştır. Akrabalarla ilişkiyi kesmekte bereket (bolluk) olmadığı gibi fısk-u fücurda da zenginlik olmaz."[89]

Çok Konuşmak!

18- "Çok konuşan çok hata yapar, çok hata yapanın hayası az olur, hayası az olanın günahtan çekinişi azalır, günahtan az çekinenin kalbi ölür, kalbi ölen kimse ise ateşe girer."[90]

Söyleyene Bakma!

19- "Söyleyene bakma, söylediğine bak."[91]

Bütün Hayırlar...

20- "Bütün hayırlar üç şeyde toplanmıştır: Bakış, susma ve konuşma. İbret almak için olmayan her bakış boştur; fikirle birlikte olmayan her susma gaflettir;

içerisinde zikir olmayan her konuşma faydasızdır. Ne mutlu bakışı ibret, susması fikir, konuşması zikir, hatalarına ağlayan ve eziyet etmeyeceğinden insanların emin oldukları kimseye."[92]

Oğul ve Baba Hakları

21- "Oğlun babanın boynunda hakkı vardır; babanın da oğlun boynunda hakkı vardır. Babanın oğlun boynundaki hakkı, Allah'a karşı günah olmayan her şeyde ona itaat etmesidir;

oğlun babanın boynundaki hakkı ise oğluna güzel isim koyması, onu iyi terbiye etmesi ve ona Kur'ân'ı öğretmesidir."[93]

Azık Toplanılacak Diyar

22- “Dünya, onunla doğru davranana doğruluk yurdudur; ondan bir şey anlayana kurtuluş evidir, ondan azık toplayana zenginlik diyarıdır. Dünya, Allah peygamberlerinin mescidi,

vahyinin iniş yeri, meleklerinin namazgahı, dostlarının ticaret yurdudur; orada rahmet elde eder ve cenneti kazanırlar. Dünya, ayrılacağını bildirdiği, uzaklaşacağından haber verdiği ve kendisinin faniliğini anlattığı halde onu kınayan kimdir?

Dünya neşesiyle onları neşeye teşvik etmiştir, belasıyla beladan korkutmuştur; bazen korkutmuş, bazen sakındırmıştır; bazen meyillendirmiş, bazen inzar etmiştir.

Öyleyse ey dünyayı kınayan ve dünyanın aldatmasına kapılan, ne vakit dünya aldattı seni? Toprağa atıp çürüttüğü babalarının helak oldukları yerlerle mi aldattı seni, yoksa yer altına attığı analarının yattığı yerlerle mi kandırdı seni?!”[94]

En Korkunç İki Şey!

23- “Sizin için korktuğum şeylerin en korkuncu iki şeydir; heva ve hevese uymak ve uzun dileklere kapılmak. Heva ve hevese uymak insanı haktan ALİ koyar, uzun dileklere kapılmak ise ahireti unutturur.”[95]

Din İçin Çalışmak

24- “Kim gizlideki durumunu düzeltirse, Allah onun aşikardaki durumunu düzeltir. Kim dini için çalışırsa, Allah dünyasını temin eder. Kim kendisiyle Allah arasında olanı güzelleştirirse, Allah onunla insanlar arasında olanı güzelleştirir.”[96]

Başkalarını Düşünürken Kendini Unutmamak

25- “Bütün işin, ailen ve çocukların için uğraşmak olmasın; çünkü ailen ve çocukların Allah’ın dostlarıysa Allah dostlarını kaybetmez, eğer Allah’ın düşmanlarıysa niçin Allah’ın düşmanları için bu kadar çalışıp durasın?”[97]

Kim Bilmek İstiyorsa!

26- “Kim Allah katında makamının nasıl olduğunu bilmek istiyorsa, günah işlediği zaman Allah’ın kendi yanındaki makamının nasıl olduğuna baksın.”[98]

Yüzün Suyu Ne Zaman Dökülür?

27- “Yüzünün suyu donmuştur; ancak bir şey istersen yumuşar, sızıp damlamaya başlar. Öyleyse kime yüz suyu döktüğüne dikkat et.”[99]

Kibir İnsana Yakışır mı!

28- “İnsan oğluna kibirlenmek yakışır mı, dün bir meni parçasıydı, yarın bir leş olacak...”[100]

Gerçek Fakih

29- “Gerçek fakihin (din aliminin) kim olduğunu size söyleyeyim mi? Gerçek fakih, insanların Allah’a isyan etmesine müsaade etmeyen, onları Allah’ın rahmetinden ümitsizleştirmeyen,

onları Allah’ın azabına karşı emin kılmayan ve Kur’ân’ı bırakıp başka şeylere yönelmeyen kimsedir. Bilinçsiz ibadette, fikirsiz ilimde, tedebbür (dikkat ve tefekkür) edilmeyen kıraatte hayır yoktur.”[101]

Boşuna Konuşmak...

30- “Günlerinizi maceralar anlatmak, şöyle böyle yaptım demekle geçirmeyiniz. Çünkü amellerinizi koruyan muhafızlar sizinle bilirliktedir. Allah’ı, her yerde anın.

Peygamber (s.a.a)’e ve Ehl-i Beyt’ine salavat getirin. Zira Allah-u Teala, O Hazreti andığınızda ve O’na saygıda bulunduğunuzda duanızı kabul eder.”[102]

Takvalı Kimseler

Dipnotlar

---

[67] Meclisi, Bihar’ul-Envar c.35, s.267

[68] -Fusul/38

[69] -Tusi, Tibyan, c.2, s.485; Şeyh Tebersi, Mecme'ul-Beyan, c.1, s.764; Razi, Revzat'ul-Cinan, c.2, s.382

[70] -İbn-i Arabi, Futuhat, c.2,s.226-227

[71] -İmam Humeyni, Ta'likat 48

[72]- Peygamber (s.a.a), hicretin onuncu yılında Hac amellerini yerine getirmek için Medine'den Mekke'ye yolculuk etmiştir. Bu yolculuk Haccet'ul Veda (veda haccı) olarak tarih ve hadis kitaplarında kaydedilmiştir.

Bu yolculukta Peygamber (s.a.a) Mekke'de, Mina'da, Arefat'ta ve özellikle Mekke ve Medine arasında yer alan Gadir-i Hum bölgesinde birkaç kere konuşma yapmış ve son vasiyetlerini ümmete iletmiştir.

Peygamber'in bu yolculuğu esnasında yaptığı konuşmalarının muhtevasını Yakubi, kendi tarihinde, Ahmed b. Hanbel Müsned'inde; Siket'ul İslam Kuleyni Kafı'de; Saduk Menlayehzeruhul Fakıh'te;

Harrani Tuhef'ul Ukul'da, ve diğer birçok büyük tarihçi, mühaddis ve müfessir nakletmişlerdir. Buhari gibi bazı Muhaddisler ise, Ehli Beyt'in hak ve faziletlerini gizlemek hususundaki kendi malum tavırları gereği, Peygamber'in ya bu tarihi ve önemli konuşmalarını nakletmemiş veya naklederken Ehli Beyt'le ilgili bölümünü gizlemişlerdir.

[73] -Tuhaf'ul- Ukul, s.239.

[74]-Tuhaf'ul- Ukul, s. 189.

[75]-El-Hayat, c. 2, s. 101.

[76]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih), s. 499.

[77]-Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 473.

[78]-Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 69.

[79]-Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih)s. 88.

[80]-Bihar'ul- Envar, c. 68, s. 120.

[81]-Gurer'ul- Hikem, Fasıl 85, Hadis: 219.

[82]- Gurer'ul- Hikem, Fasıl 8, Hadis 272.

[83]- Gurer'ul- Hikem, Fasıl 77, Hadis 547.

[84]- El-Hayat, c. 2, s. 337.

[85]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 430.

[86]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 487.

[87]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 191.

[88]- Tuhaf'ul- Ukul, s. 135.

[89]- Tuhaf'ul- Ukul, s. 159.

[90]- Tuhaf'ul- Ukul, s. 157.

[91]- Gurer'ul- Hikem, Fasıl 85, Hadis 40.

[92]- Tuhaf'ul- Ukul, s. 421.

[93]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 546.

[94]- Bihar'ul- Envar, c. 77, s. 418.

[95]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 83.

[96]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 551.

[97]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 536.

[98]- Tuhaf'ul- Ukul, s. 189.

[99]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 535.

[100]- Nehc'ul- Belağa, (Suphi Salih) s. 555.

[101]- Bihar'ul- Envar, c. 78, s. 41.

[102]- Tuhaf'ul- Ukul, s. 181.

Birinci İmamımız

Müminlerin Emiri Ali

Allame Tabatabai

Müminlerin Emiri, Ebu Talip oğlu İmam Ali (Allah'ın selamı ona olsun) Peygamber'in (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beytine olsun) eğitimi ve terbiyesi altında yetişen ilk eksiksiz ve kamil örnektir.

İmam Ali, küçük yaştan itibaren Allah Resulünün mübarek elleri altında yetişmiştir. Peygamber

onu henüz altı yaşındayken babası Ebu Talip'den alıp kendi evine getirerek eğitimini şahsen üstlenmiştir.

İmam Ali, o günden itibaren aziz İslam Peygamber'inin gölgesi gibi onun ayrılmaz bir parçası olmuş; tıpkı kelebeğin yanan bir mumun etrafında dönmesi gibi onun pak, mübarek vücudu etrafında dönüp durmuştur. Son anda da Peygamber'in pak, mübarek bedenini kolları arasına alıp bağrına basarak toprağa veren yine Hz. Ali olmuştur.

Emir el-Müminin İmam Ali (Allah'ın selamı ona olsun) evrensel ve ölümsüz bir şahsiyete sahiptir. Çekinmeden diyebiliriz ki: "Bu yüce şahsiyet hakkında söylenen söz ve yapılan ilmi çalışmalar yeryüzünde hiçbir şahsiyet hakkında söylenmemiş ve yapılmamıştır."

Şia, Sünni, Müslüman olan veya olmayan birçok araştırmacı, yazar, düşünür onun şahsiyetiyle ilgili binden fazla eser ortaya koymuşlardır. Dost ve düşmanın onun hakkında yapmış oldukları sayısız araştırmaların ve

ortaya koydukları sözlü veya yazılı eserlerinin hiçbirinde, hiçbir kimse onun imanında en ufak bir zaaf noktası bulamamıştır; onun cesaretinde, yiğitliğinde, onur ve iffetinde, ilminde, adaletinde her yönüyle sosyal ve ahlaki yapısında olgunluk ve faziletten başka en küçük bir ayıp, leke ve eksiklik görmemişlerdir.

Peygamber'in Sadık İzcisi

Emir el-Müminin İmam Ali, hayatı incelendiğinde, emir sahipleri, yöneticiler, hakimler ve hatta tüm Müslümanlar arasında; Peygamber efendimizin hayatı süresince ve Peygamber'in vefatından sonra, nefesinin son anına kadar,

bir kıl payı kadar olsa da Peygamber'in izinden ayrılmadan hareket eden, Peygamber'in hayatında yürürlükte olan kanunu en ufak bir sapma ve bozulmaya uğratmadan; aynı sadelik, aynı geçerlilikle sahiplenen ve uygulayan tek kişi olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır.

İkinci halife ölümünden sonra kendisinden sonraki halifenin seçimi için verdiği emir gereği kurulan altı kişilik şurada hilafetin İmam Ali'ye ya da Osman'a verileceği konusunda birçok

konuşmalar ve öneriler olmuştur.

Takvalıların imamı Hz. Ali'ye (Allah'ın selâmı ona olsun) hilafeti sunduklarında şu şartı ileri sürdüler: "Halk içinde, birinci ve ikinci halifenin yöntemi üzere amel etmelisin!"

Ancak İmam Ali onların bu şartlarını red ederek şu cevabı buyurdular: " Ben Allah'ın kitabı, Peygamber'in yöntemi ve kendi ilmim üzere amel eder ve ondan asla sapmam!"

Osman'a ise aynı şart ve teklifle gittiklerinde o hemen hilafeti kabul etmiş ve hilafeti boyunca da ileri sürülen şarta uymayıp kendi başına ayrı bir yöntem uygulayıp ayrı bir yol izlemiştir.

Allah Resulünün (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beytine olsun), sahabileri arasında İmam Ali'nin hak yolunda gerçekleştirdiği mücadeleleri, cesareti, yiğitliği fedakarlıkları bir başkasında görülmemiştir.

Cesaret ve Yiğitliği

O en önemli İslami savaşlara katılan, bütün kanlı savaş meydanlarında Müslümanların eşsiz kahramanı, zaferlerin anahtarıydı. Sahabelerin fırar ettiği savaş meydanlarında o asla sırtını düşmana çevirmemiştir. Hiçbir rakibi onun kılıcının darbesinden aldığı yaradan canını kurtaramamıştır.

Emir el-Müminin İmam Ali (Allah'ın selamı üzerine olsun) yapmış olduğu bütün savaşların hiçbirinde kimse onun bileğini bükememiştir. Her savaşta düşmanı bozguna uğratmış, hep onları mağlup etmiştir. O hiçbir zaman sırtını düşmana çevirmemiş ve şöyle buyurmuştur:

"Eğer bütün Araplar, benimle muhalefet ve savaşmak için ayaklansalar; bende en ufak bir irkilme ve korkudan bir eser göremezsiniz."

İmam Ali'nin (Allah'ın selamı ona olsun) sahip olduğu cesaret, mertlik ve yiğitliğine dünya tarihi bir benzer, bir rakip gösterememiştir.

O yiğitliği ve cesaretinin yanı sıra sahip olduğu acıma hissi merhamet ve engin muhabbetti ile insanlar arasında bir örnek haline gelmiştir. O hiçbir zaman yaralı ve teslim olanları öldürmez,

fırar edenlerin peşine düşmezdi. Onun İslam uğruna yaptığı yiğitlik ve fedakarlıkları olmasaydı, Hicret gecesi ve ondan sonraki Bedir, Uhud, Hendek Hayber ve Huneyn gibi savaşların her birinde kafirler ve müşrikler tarafından nübüvvet nuru kolaylıkla söner ve hak sancağı yere düşerdi.

Mazlumların Savunucusu

İmam Ali (Allah'ın selamı ona olsun), tüm hayatı boyunca çok sade bir yaşantı sürdürmüştür. Aziz Peygamberimizin (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli-i Beytine olsun) yaşamından vefatına kadar hatta kendi hilafetinin en muhteşem döneminde bile,

yoksullarla aynı seviyede, en basit, en alt düzeyde hayatını sürdürüyordu. Yemesi, içmesi, giyimi, meskeni halkın en yoksul kesiminde bulunanların hiçbirinden farklı ve herhangi bir ayrıcalığa sahip değildi. Kendisi de şöyle buyurmaktadır:

"Bir toplumun yöneticisi, öyle yaşamalıdır ki; perişan ve yoksul kimselerin teselli sebebi olmalı. Onların özlemlerine, kalplerinin burukluğuna sebep olmamalı."

Muttakilerin İmamı Ali (Allah'ın selamı ona olsun) kendi hayat ihtiyaçlarını karşılayabilmek ve diğer insanlara yardım edebilmek için çalışmaktaydı. Özelikle de ziraat ile ilgili uğraşlara karşı fazla alaka duymaktaydı; Ağaç dikerdi, kuyu kazardı, zamanın imkanları çerçevesinde bu alanda uğraşı verirdi.

O bu uğraşlarından ve savaş ganimetlerinden elde ettiği maddi gelirleri yoksul halk arasında dağıtırdı. Gelir getirecek, verimli hale dönüştürdüğü arazileri ya halka vakıf ederdi ya da onu satarak elde ettiği gelirleri yoksullara, yetimlere paylaştırırdı.

Kendi hilafeti günlerinde bir yıl, vakıflarının gelirlerinin yoksullar arasında dağıtılmadan önce kendisine getirmelerini emretti. Vakıflardan elde edilen gelirlerin miktarı, yirmi dört bin altın dinardı. Daha sonra onların hepsini ihtiyaç sahibi kimselere bölüştürmelerini emretti.

O sonsuz merhamete, muhabbete, mertliğe sahip idi. Savaşlarda kadınlara, çocuklara, güçsüzlere kılıç kaldırmaz, onları esir almazdı, kaçanların da peşine düşmez onları bağışlardı.

Sıffin savaşında, Muaviye'nın ordusu Fırat nehrini kuşatarak suyun, İmam Ali'nin askerlerine ulaşmasını engellediler. Kanlı çarpışmalar sonucu nehirden su elde edilen bölüm İmam Ali'nin askerleri tarafından ele geçirildi. İmam, askerlerine, düşman askerlerinin de yararlanabilmesi için suyun önünün açılmasını emretti.

Hilafeti döneminde isteyen herkes hiçbir engelle karşılaşmadan doğrudan onunla görüşüyordu. Sokaklarda, pazarda yaya olarak yalnız başına dolaşıyor; halkı takvaya ve birbirlerine merhametli,

birbiri hakkına saygılı olmaya davet ediyor; onları uyarıyordu. Merhamet ve tevazu ile perişan ve yoksul insanlara, dul ve kimsesiz kadınlara yardım ediyor; sığınacak yeri olmayan yetimleri kendi evinde barındırıyor, onların ihtiyaçlarını karşılıyor, eğitim ve terbiyelerini üstleniyordu.

Baştan sona İslam ülkelerinin emiri olduğu halde şehit düştüğü gün bütün maddi varlığı, sadece yedi yüz dirhem idi. Bu parayı da evinde çalışacak birini bulup ona sarf etmek istiyordu.

İlme Verdiği Önem

İmam Ali (Allah'ın selamı ona olsun), ilme çok büyük değer vermekteydi. Bilimin yayılmasına çok önem veriyor ve bu konuda:

"Cahillik gibi bir dert yoktur!" buyuruyordu.

Kanlı Cemel savaşında ordusunun saflarını düzenlediği bir esnada adamın birisi karşısına gelerek "Tehvid"in manasını sordu. Orada bulunanlar ona; şimdi bu şekil soru sormanın zamanı mı?

diyerek karşı çıkıp kızmaya başladılar. İmam onların bu tepkisine mani olarak: "Biz bu gerçeklerin korunması ve canlı tutulması için savaşıyoruz" demiş ve hemen sonra soruyu soran adamı yanına çağırarak ordunun saflarını düzeltmekle meşgul olduğu halde güzelce onun sorusunun yanıtını vermiştir.

Onun hayret verici dini duyarlığını gösteren bu rivayetin bir benzeri de, Sıffin savaşında geçen

bir olaydır. Bu savaşta iki ordu kızgın dalgalarıyla birbirine dökülen iki denizi andırıyordu.

Dört bir yandan sel gibi kan akmaktaydı. O, bir ara askerlerinden birinin yanına gelerek içmek için ondan bir tas su istedi. Asker yanında bulunan tahtadan bir tasa su doldurup takdim etti. İmam Ali, su tasının çatlak olduğunu görünce o askere şöyle buyurdu:

"Böyle bir tastan su içmek İslam'da mekruhtur."

Asker: yağmur gibi okların yağdığı, şimşek gibi kılıçların çaktığı böyle bir halde bu kadar dikkat etmeye, hassas olmaya fırsat olmadığını söylediği zaman, Müminlerin emiri Ali, o askere:

"Bizler bu dini ilkeler için savaşmaktayız; bu ilkelerin küçüğü, büyüğü olmaz" diye cevap vermiştir.

İmam Ali (Allah'ın selamı ona olsun) aziz İslam Peygamberi'nden sonra ilmi gerçekler üzerinde felsefi düşünce tarzında yani özgürce delil getirerek söz söyleyen ilk şahıstır.

Birçok ilmi kavramları ortaya koymuş, Kuran-ı Kerim'in yanlışlardan ve tahriften korunması için Arap dil gramerinin temel kaidelerini (Nehv ilmi) belirliyerek düzenlemiştir.

Onun hutbelerinde, mektuplarında ve diğer eserlerindeki ilmi noktalar, ilahi bilgiler, siyasi, toplumsal ve ahlaki ilkelerin beyanı hatta bir takım yargılarından anlaşılacağı üzere matematikteki derinliği, dildeki fesahati görüp okuyan ve duyanları hayrete düşürmektedir.

Emir el-Müminin Ali'nin Genel Yöntemi

Bildiğimiz gibi aziz İslam Peygamberinin (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beyt'ine olsun) vefatından sonra Müslümanların velayeti, Peygamberimizin Allah tarafından belirttiği nassıyla Emir el-Müminin Ali'de (Allah'ın selamı ona olsun) olmasına rağmen seçimle gerçekleşen hilafete dönüştürüldü.

Ve başkaları hilafet makamına getirildiler. İmam Ali, Selman, Ebuzer, Mikdad gibi özel yaranlarıyla halkı uyarmalarına, onlara deliller getirmelerine rağmen olumlu bir cevap alamadılar.

İmam, halktan uzaklaşıp bir kenara çekilmiş ve bir süre evinde Kur’an-ı Kerim’i toplamakla meşgul olmuştur. Daha sonra yakın dostlarının eğitimi, terbiyesi ile uğraşarak onları mükemmel bir insan olarak yetiştirmiştir.

O, aziz İslam Peygamberinin (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beyt'ine olsun) yaşadığı dönemde sahip olduğu parlak geçmişiyle; Peygamber’in yari, yardımcısı ve veziri oluşuyla,

fetih ve zaferlerin anahtarı olmasıyla; ilmi, yargısı, söz ve eserleriyle ve aynı zamanda birçok manevi faziletleriyle seçkin bir şahsiyete, büyük bir makama sahip ve bütün Müslümanlardan üstündü.

Halifelere Karşı Tavrı

Birinci halifenin zamanında, genel olarak hiçbir işte onun mübarek varlığından istifade edilmemiştir. O, Allah’a ibadet ve bazı yarenlerini ilmi ve ameli yönden yetiştirmekle normal bir insan gibi çok sade bir şekilde yaşamını sürdürmüştür.

İkinci halife döneminde de her ne kadar hassas ve önemli işlerde ona başvurulmadıysa da bazı önemli işlerde ona danışılmıştır. İkinci halife bunu şu sözleriyle beyan etmiştir:

“Eğer Ali olmasaydı Ömer helak olurdu.”

Bu dönemlerde özellikle Medine’nin etrafında su kuyuları kazmak ve etraftaki araziyi bayındırlaştırmak ve sonra da bunları fakirler için vakf etmek için çalışmıştır.

Üçüncü halife döneminde, halkın dikkati daha fazla onun üzerine yoğunlaşmıştı. O bütün bu zaman zarfında (yirmi beş yıl boyunca) günden güne eğitim çevresini geliştirmiş,

amelinin nuru her yanı kaplamıştı; bu sayede guruplar ve fertler doğrudan ya da dolaylı olarak velayet mektebine hizmet ediyordu. Üçüncü halifenin öldürülmesinin hemen ardından halk dört bir yandan akın ederek onun çevresine toplanıp hilafeti kabul etmesi için ısrarda bulundular.

Emir el-Müminin İmam Ali (Allah'ın selamı ona olsun) yönetimi ele aldığında uzun suredir

unutulmuş olan aziz İslam peygamberinin (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beyt'ine olsun) yaşam tarzı ve sünnetlerini tekrar hayat sahnesinde sergiledi.

Toplumsal eşitlik ve adaleti uyguladı; haksız yere elde edilmiş olan bütün ayrıcalıkları, üstünlükleri ortadan kaldırdı. Haksız yere mal-mülk toplayıp yığan,

işlerinde ciddiyetsiz olan komutan ve valileri makamlarından uzaklaştırdı. Beytülmalden yağmalanan malları, önceki halifeler döneminde şuna buna hesapsızca bağışlanan emlâki geri aldı. Dini esaslara uymayan ve aykırı davranan kimseleri cezalandırdı.

Şahsı çıkarlarını, haksız yere elde ettikleri makamlarını, rahatlık, imkan ve maddiyatlarını tehlikede gören bir gurup sömürücü, yağmacı, asalak ve menfaatperest kimseler,

Osman'ın kanının hesabını sormayı kendilerine bahane ederek İmam Ali'ye karşı geldiler. Neticede, içte kanlı savaşlar başladı. Bu durum İmam'ın ıslahat, ilerleme ve gelişim yönünde yapacağı uğraşılarının önünü aldı.

O, insanın belini büken bu belalarla hilafetinin beş yılını harcadı. Bu dönemde sayısızca insan yetiştirdi. Kendine özgü fasih beyanıyla, çeşitli ilim dallarında,

günün ve geleceğin önemli gereksinimlerine yönelik açıklamalarını insanlığa yadigâr bıraktı. Onun bu nurlu ve engin açıklamalarından bir bölümü Nehc'ul-Belağa adlı kitapta bir araya getirilmiştir.

Onun seçkin varlığı, beyan etmekle ortaya konulamaz; onun sonsuz faziletleri saymakla bitirilemez. Tarih, bilginlerin dikkatlerini ve düşünürlerin fikirlerini kendi üzerine böylesine çeken bir şahsiyete asla şahit olamamıştır.

İmam Ali (a.s)'ın İlmi

Muhammed Yazıcı

Hz. Ali (a.s)'ın yüksek ilmi bir makama sahip oluşu ve Peygamber'in tüm ashabı içinde herkesten daha bilgin olduğu ispatlanması zor olan öylesine belirsiz bir konu değildir.

Aksine oldukça açık ve bilinen bir husustur. Ama buna rağmen bu hususstaki vesvese ve şüpheleri yok etmek için aşağıdaki üç metottan biri izlenebilir:

1. Metot

İlk etapta Ali (a.s)'ın Peygamber (s.a.a)'e eşsiz yakınlığına ve özel konumuna işaret etmek gerekir. Ayrıca Hz. Ali (a.s)'ın büyük ilmi şahsiyetinin Peygamber (s.a.a)'in tarafından aracısız ve

direkt öğretimleri vasıtasıyla oluştuğu gerçeğini de beyan etmek gerekir. Hz. Ali (a.s) daha çocuk iken risalet beşiğinde terbiye oldu. Nitekim bizzat kendisi Kasıa adlı hutbesinde bu gerçeği şöyle beyan etmektedir:

"Resulullah'a ne kadar yakın olduğumu, yanında nasıl bir yere ulaştığımı bilirsiniz. Çocukluğumda beni bağrına basar, yatağına alır... Lokmayı çiğnedikten sonra bana verirdi.

Ne söylediğimde bir yalan, ne yaptığımda bir kötülük bulmuştur. Allah, sütten kesildiği andan itibaren meleklerin büyüklerinden birini ona arkadaş etmişti; O melek, ona gece gündüz yüceliklerin yolunu, alemin güzel ahlakını öğretirdi.

Ben de yavrusu devenin ardından nasıl giderse onu öylece takip ederdim; her gün huylarından birini öğretir, ona uymamı isterdi. Her yıl Hira dağına çekilirdi, onu ben görürdüm,

benden başkası da görmezdi. O gün İslam Resulullah ve Hatice'nin evinden başka hiçbir evde yoktu; ben de onların üçüncüsüydüm. Vahyin ve risaletin nurunu görür, nübüvvetinin kokusunu duyardım.

O'na vahiy geldiği zaman, şeytanın feryadını duydum da; "Ya Resulullah! Bu feryat nedir?"dedim. "Bu kendisine kulluk edilmesinden ümidi kesen şeytandır. Benim duyduğumu duyuyor, gördüğümü görüyorsun. Ancak sen nebi değilsin, vezirsin ve hayır üzeresin" dedi"[37]

Evet böylece bu mektebe layık öğrencinin yüce şahsiyeti şekillendi ve o hayatının bütün aşamalarında Peygamberle omuz omuza ve onun yanında yer aldı. Peygamber (s.a.a)'in ilim ve sırlarının büyük hazinesinden istifade etti.

Bu seçkin öğrenci öğrenmek için her fırsatı değerlendirmekte idi. Peygamber'in de ona öğretmeye olan özel ilgisini yine Hz. Ali'nin (Allah'ın selamı ona olsun) şu sözlerinden anlamak mümkündür:

"Ben Peygamber'e bir şey sorunca beni bilgilendiriyordu. Ben sessiz kalınca da O konuşmaya başlıyordu."[38]

"Her gün iki defa, sabah ve akşam olmak üzere -özel olarak- Peygamber'in huzuruna varıyordum."[39]

"Allah'a yemin olsun ki inen bütün ayetlerin ne hakkında, nerede ve kimin hakkında nazil olduğunu biliyorum. Allah bana düşünen, sorgulayan bir kalp ve açık bir dil vermiştir."[40]

"Ashab Resulullah'dan her şeyi soran ve açıklama isteyen bir konumda değildi. Öyle ki oradan geçmekte olan bir Arap Bedevi'nin gelip Peygambere sormasını ve

bu vesileyle ilgili konunun açıklamasını, duymalarını istiyorlardı. Ama ben öyle değildim. Aklıma gelen her şeyi Peygambere soruyordum ve duyduğum her şeyi de ezberliyordum.[41]

Necva hadisleri de Hz. Ali (a.s)'ın Peygamber (s.a.a) ile yaptığı uzun raz-u niyazları beyan etmektedir. Tirmizi Menakıb-ı Ali babında şöyle rivayet etmektedir: "Resulullah (s.a.a) Taif günü Ali (a.s)'ı yanına çağırdı ve kulağına eğilip uzun süre bir şeyler söyledi.

Bazıları, "bu gizli konuşmanız ne kadar da uzun sürdü?" diye sorunca Peygamber şöyle buyurdu: "Bunu kendi başıma yapmış değilim; Allah böyle istediği için yaptım."[42]

Ali (a.s) Peygamber (s.a.a)'den ilim öğrenme hususunda bir an olsun boş durmuyordu. Necva ayeti[43] nazil olduğunda Hz. Ali (a.s)'ın bir dinarı vardı. Bu dinarı on dirheme çevirdi ve Peygamberden on ilmi mesele sordu.

Her defasında bir dirhemini sadaka olarak verdi. Sonunda da bu ayet nesh oldu. Bu ayet nesh olmadığı müddetçe Ali dışında hiç kimse bu ayete amel etmemiştir. Hz. Ali sürekli öğrenme aşkı ile yanıyor ve şöyle buyuruyordu: "Allah'ın Resulu bana her birisinden bin kapı açılan tam bin ilim kapısı öğretti."[44]

Peygamber (s.a.a) ömrünün son anlarında da Ali'yi yanına çağırarak başını kucağına koydu ve hayata veda edinceye kadar da kendisiyle gizlice konuşmalarını sürdürdü.[45]

Bütün bu beyan ettiğimiz hususlar Ali (a.s) dışında sahabeden hiç kimse için mümkün olmamıştır ve bunlar ebedi olarak da sadece Hz. Ali (a.s)'a özgü olarak kalmıştır.

2. Metot

Hadis kaynaklarında Hz. Ali (a.s)'ın ilmi üstünlüğünü beyan eden sayısız nas ve hadislerle karşılaşmaktayız.

Peygamber (s.a.a) onu ilim şehrinin kapısı; insanların en bilgini; ahkam ilminin en alimi ve ümmete sünneti açıklayan kimse olarak tanıtmaktadır. Aşağıda bu konuyu açıklığa kavuşturan bazı hadislere işaret edelim Peygamber şöyle buyurmuştur:

-Ben ilim şehriyim Ali ise kapısıdır. İlmi isteyen kimse kapıdan girmelidir.[46]

-Ben hikmet eviyim Ali ise kapısıdır.[47]

-Ali benim ilmimin kapısıdır ve benden sonra uğruna gönderildiğim şeyi beyan eden kimsedir.[48]

-Ey Ali sen benden sonra ümmetin ihtilafa düşeceği hususları beyan edecek kimsesin.[49]

-Peygamber (s.a.a), Fatıma (a.s)'a şöyle hitap etmiştir: "Eşin (Hz. Ali), ümmetin en hayırlısı, ilim açısından en bilgini, hilim ve sabır açısından en üstünü ve İslam'ı kabul açısından insanların ilkidir."[50]

-Ali ilmimin kapısıdır.[51]

-En iyi hüküm vereniniz Ali'dir.[52]

Bütün bu hadisler bize ümmetin en bilgininin Ali (a.s) olduğunu açık bir şekilde göstermektedir.

3. Metot

Peygamber (s.a.a)'in vefatından sonra gelişen olaylar içinde fırsatçı bir teşebbüs neticesinde vesayet ve hilafet hakkı Ali (a.s) ve hanedanından alınmış, ama ümmetin onun bitmeyen ilim sermayesine olan ihtiyacı devam etmiştir.

Bu ışık saçan güneş hiçbir zaman parıldamaktan ve ışık saçmaktan geri kalmadı. Tarihin de tanıklık ettiği gibi ilk üç halife hüküm, siyaset ve savaş stratejileri hususunda ona ihtiyaç duymuşlardır. Özellikle ikinci halife sürekli "içinde Ali'nin olmadığı bir sorunla karşılaşmaktan Allah'a sığınırım"[53]

"Eğer Ali olmasaydı şüphesiz ki rezil rüsva olurdum"

"Eğer Ali olmasaydı helak olmuştum" sözlerini tekrarlamıştır.

Ashabın birçok bilginleri kendilerini Hz. Ali (a.s)'ın sonsuz ilminin öğrencisi kabul ediyorlardı. İbn-i Abbas şöyle diyordu: "Benim ve ashabın ilminin, Ali (a.s)'ın ilmi karşısındaki konumu bir damlanın yedi deniz karşısındaki konumu gibidir.[54]

Ayrıca şöyle diyordu: "Allah'a and olsun ki ilmin onda dokuzu Ali'ye verilmiştir. Geri kalan onda biri hususunda da Ali insanlarla ortaktır.[55]

Abdullah bin Mesut şöyle diyordu: "Şüphesiz ki Kur'an yedi harf üzere nazil olmuştur. Her harfin bir zahiri ve bir de batını vardır. Kur'an'ın zahir ve batın ilmi Ali'nin yanındadır.[56]

Yine şöyle diyordu: "Ali Peygamber (s.a.a)'den sonra insanların en bilginidir. Onu sürekli akan bir deniz gibi gördüm.[57]

Said bin Museyyib ise şöyle diyordu: "Ali'den başka insanlardan hiç kimse "istediğinizi bana sorun" diyememiştir.

Ebu Tufeyl ise şöyle demiştir: “Ali (a.s)’ın halka şöyle hitap ettiğine ben de şahidim: “Bana istediğinizi sorunuz, Allah’a and olsun ki kıyamete kadar olacak her neyi sorarsanız cevaplarım.

Bana Allah’ın kitabını sorunuz, Allah’a and olsun ki bütün ayetlerin tek tek gece mi veya gündüz mü, çölde mi ya da dağda mı nazil olduğunu bilirim.”[58]

İmam Ali’(a.s)’ın Adaleti

Haydar Dönmez

“Ben zannederdim ki yöneticiler halka zulmederler. Şimdi halkın yöneticilere zulmettiğini görüyorum” [59] Hz. Ali (a.s).

Bu sözde açıklanmaya ihtiyacı olan bir nokta var. Şimdiye kadar dünyada hükümet etmiş hükümetler genel olarak üç gruba ayrılmaktadır: Diktatörlük, azınlığın yönetimi ve çoğunluğun yönetimi.

1. Diktatörlük: Uzun yıllar boyunca dünya tarihinde başa geçmiş ve günümüzde de bazı ülkelerde görülen bir yönetim biçimidir. Bu yönetim biçiminde başa geçen şahsın arzu ve istekleri kanun,

din ya rejim olarak uygulanmaktadır. Bu tür hükümetlerde başta olan şahsın egemenliği ve kendi arzularını tatmin etme bütün halka sirayet etmektedir. Kendi bölgesinde mutlak hakim odur. Halkın zülüm görmesinin yanında küçük zalimler de büyük zalimin zulmüne uğramaktadırlar.

2. Azınlığın yönetimi: Sayılı kişilerden oluşan bir grubun bir parti adına hükümet etmesidir. Bu tür yönetim son yüzyılda ortaya çıkmıştır. Bu yönetim şekli de sürekli zulümle ayakta duran baskıcı bir hükümettir.

Diktatörlük ve kendi arzularının tatmini için hükümet etmek zulümdür. Bir tek kişi olsun bir grup olsun. Bu hükümetin temeli diktatörlükte olduğu gibi güce dayalıdır. Halka dayalı değildir.

Bu tür yönetimlerde sisteme karşı çıkanlar ortadan kaldırılır. Kimsenin devlet aleyhine söz söylemeye, bir şey yazmaya hakkı olmaz. Aksi takdirde çeşitli ceza, iftira ve hakaretlere maruz kalır...

3. Çoğunluğun yönetimi: Halkın halk için halka hükümet etmesidir. Bu hükümet milli hükümet olarak adlandırılmıştır. Çünkü hükümet çoğunluğun elindedir. Günümüz de bu yönetim biçimine demokrasi denmektedir.

Bu sistem diğer iki sistemden daha iyi yönlere sahiptir. Şahsi özgürlükler, tamamen olmasa da sağlanmaktadır. Fikir ve beyan özgürlüğü vardır; bu yönetim şeklinde gazeteler hükümetin aleyhine yazı yazabilmekte ve baskıya maruz kalmamaktadırlar.

Bu hükümetin temeli halka dayandığı için yöneticiler kendi isteklerini yüzde yüz yapamazlar. Ama bu tür hükümetlerde de yine zayıfların ezilmediği söylenemez.

Çünkü çoğunluk azınlığın haklarını çiğnemekte ve neticede halkın halka egemenliği oluşmamaktadır. Bu yönetim şeklinde de muhaliflerin çeşitli suçlamalara uğrayıp susturulması son derece doğal olan bir şeydir.

Hz. Ali'nin hükümeti bu üç hükümetten daha farklı idi. Çünkü Hz Ali'nin hükümetinde zulüm söz konusu değildi. Adalet üzere kurulu bir yönetim şekli idi; ilahi adalet üzere kurulu bir yönetim hakimdi.

Bu hükümette yönetici halkın hizmetçisi idi; ama bu hizmete karşılık halktan bir şey beklenmiyordu; her şey sadece Allah için yapılıyordu. İşte bu yüzden de iki yüzlülük, aldatmacılık ve boş sloganlarla insanların ilgisini toplamak gibi şeyler de söz konusu değildi.

Böyle bir yönetim zulüm, haksızlık, başkalarının hakkına tecavüz ve zorbalıktan uzaktır. Neticede halk kendi yöneticisinden korkmamaktadır. Ve böyle bir yönetici zalim olmaktan öte mazlum durumuna düşmektedir. İşte Ali (as) bunu "Şimdi görüyorum ki halk yöneticilere zulüm ediyor" diye ifade etmiştir.

Günümüz dünyasında adil bir yargıyı temsil eden adalet abidesinin bir elinde terazi diğer elinde kılıç vardır. Terazi herkesin kanun karşısında eşit olduğunu ve kılıç ise kanunun sert bir şekilde

uygulanması gerektiğini anlatmaktadır. Böylece kanun uygulaması her türlü yumuşaklık ve acıma hissinden uzaktır. Kanun sert ve kurudur. Uygulaması da aynı şekildedir.

Elbette herkesin kanun önünde eşit olması doğrudur. Ama kanunun sert ve haşin bir şekilde uygulanması doğru değildir. Çünkü sertlik adaletle bağdaşmaz. Böyle bir sembol Ali'nin adaletiyle asla bağdaşmaz. Çünkü Ali'nin adaleti sevgi ile uygulanır, nefretle değil.

Eğer İmam Ali'nin (Allah'ın selamı ona olsun) adaletini bir sembolle göstermek istersek kılıç yerine abidenin eline bir zeytin dalı vermeliyiz. Yani adalet sevgi ile uygulanır.

Adaletin özü ve hakikati insan sevgisinden başka bir şey değildir. Hem zalime sevgi hem mazluma sevgi, Zalimin zulmünü engellemek ona karşı bir sevgidir; mazlumu da zulümden kurtarmak ona duyulan sevgidir. Adaletin özü de işte budur.

Adalet sisteminde halkın kendisi kanunları uygular. Yönetim ve halk arasında ikilik olmaz ve halkın halka hakimiyeti gerçekleşmiş olur.

Şimdi Hz. Ali'nin (Allah'ın selamı ona olsun) şaheserlerinden biri olan kanunun nasıl uygulanması gerektiği hakkındaki bir emirnamesini nakledeceğiz. Zekatı toplamak için görevlendirdiği memuruna şöyle yazmıştır:

"Bir olan ve ortağı olmayan Allah'tan korkarak vazifeni yapmak için hareket et. Hiçbir Müslüman'ı korkutma; rızası olmadıkça ve habersizce yanına gitme. Malındaki haktan başka bir şey alma.

Görevli olduğun bölgeye vardığında onların evlerine veya çadırlarına gitme. Bir su kenarında konakla. Sonra sakin ve vakur bir halde yanlarına var; onlara selam ver;

hal hatırlarını sormakta kusur etme; sonra da "Ey Allah'ın kulları" de, "Allah'ın velisi ve halifesi mallarınızdaki Allah'ın hakkını almak için beni sizlere gönderdi.

Mallarınızda Allah velisine vereceğiniz Allah hakkı var mı? Birisi yok derse sözünü tekrarlama. Hakkını verecek bulundu mu da onu korkutup ürkütmeden, ona karşı sert muamele etmeden, zulmetmeden onunla beraber git. Altından gümüşten vereceği şeyi al.

Eğer hayvanları varsa, hayvanların bulunduğu yere sahibinin izni olmadan girme. Çünkü onların çoğu sahibine aittir. Hayvanların bulunduğu yere şiddet göstererek ve sert bir şekilde değil,

sahibinin izniyle gir. Ne hayvanları ürküt ve ne de sahibini korkut. Onları ikiye ayır; sahibi hangi kısmı isterse almasına izin ver. Geri kalanı da tekrar ikiye böl yine sahibi hangi payı almak isterse alsın; serbest bırak.

Almak istediği hayvanlara dokunma. Allah'ın hakkı olan payı bu şekilde bölerek ondan al. Bu bölmeni bozmanı isterse kabul et; hayvanları birbirine karıştır önce yaptığın gibi ayırmaya başla; Allah'ın hakkını alıncaya dek bu işe devam et."[60]

Demokratik ülkelerde vergi toplama memurları için bu tür davranmalarını öngören bir kanun veya yönetmelik söz konusu mudur?

Adalet ve zulüm hem kavram olarak hem de objektif ve nesnel belirtileri yönünden birbirinden farklıdırlar. Aynı zamanda zulmün de birçok kademeleri vardır.

Zulümlerin en kötüsü adalet adına yapılan zulümdür. İnsanın şimdiye kadar yapmış olduğu en çirkin günah adalet adına yapılan günahtır.

Bu iğrenç günah diktatörlükle yönetilen hükümetlerde her zaman revaçta idi ve halen de sürmektedir. Bu tür hükümetlerde özgürlük adına özgürlüğü ve İslam adına İslam'ı yok ederler.

İslam tarihinde hariciler ve günümüzde Vahhabiler buna bir örnek sayılabilirler.

Hz. Ali bilgin, güçlü, akıllı, kabiliyetli birisi idi; isterse her türlü zulmü yapabilir ve sonra da onu çok güzel bir şekilde tevil edebilir; çeşitli adlarla onu yorumlayabilir ve böylece insanları aldatabilirdi. Ama asla böyle yapmamıştır.

Adaletin Çeşitleri

Adalet üç çeşittir. Şahsi adalet, yargıda adalet ve yönetimde adalet. Hz. Alide bunların her üç çeşidi de en mükemmel ve ideal şekliyle vardı.

Hz Ali'de adaletle davranmak, insanın kendi azgın istek ve duygularına karşı uyguladığı bir

yaptırım değildir. Hz. Ali’de adalet, onun tüm varlığıyla bütünleşmiş ve öz benliği durumuna gelmiş türüdür.

Adalet hakkındaki sözleri ve bizzat yaşantısı gösteriyor ki Ali (Allah'ın selamı ona olsun) adalete bir hayat felsefesi ve varlığının ayrılmaz bir parçası olarak bakıyordu.

Hz.Resulullah ve İmam Ali

Hasan Işık

“Sana ilim geldikten sonra, bu hususta seninle kim tartışacak olursa, de ki: “Gelin oğullarımızı, oğullarınızı; kadınlarımızı, kadınlarınızı; nefsimizi ve nefsinizi çağıralım,

sonra lânetleşelim de, Allah'ın lânetinin yalancılara olmasını dileyelim.”[61]

Hz. Ali’nin şahsiyetini tanımanın zorluğu

Hz. Ali (Allah'ın selamı ona olsun) hakkında konuşmak, onun sonsuz şahsiyeti hususunda söz söylemek oldukça zor ve hatta imkansız bir şeydir. Çünkü Hz. Ali’nin şahsiyeti hususunda konuşmanın gerekli ön koşulu şahsiyetini tanımadır. Bu ön koşul olmadığı takdirde ise onun şahsiyeti hakkında konuşmak da mümkün olmayacaktır.

Kainatın efendisi; yaratılışın özü ve özeti, bütün fazilet ve kemallerin sahibi Hz. Peygamber (Allah'ın selamı ona ve pak Ehli Beyt'ine olsun) Hz. Ali’ye hitaben şöyle buyurmuştur: “Ey Ali, seni Allah’tan ve benden başka hiç kimse hakkıyla tanıyamamıştır.”[62]

Peygamber’in bu sözü bir haber niteliğindedir ve var olan bir gerçeği bildirmektedir. Yani Ali (Allah'ın selamı ona olsun) hakkında yüzeysel bilgiler ve tanımlar var olmuştur ve de olacaktır. Ama Ali’nin (Allah'ın selamı ona olsun) varlık gerçeği hakkındaki bilgi Peygamber (s.a.a) dışındaki hiç kimse için mümkün olmamıştır.

Ali (a.s) hakkında gerçek bir bilginin mümkün olamayışının sebebi fazilet ve kemalleri kavramanın o kemalleri elde etmeye bağlı oluşudur. Örneğin: İlim insan için bir kemaldir.

Dolayısıyla insan ilim sahibi olmadıkça ilmin gerçeğini anlayamaz. Diğer insani kemaller de ilime benzer bir konuma sahiptir. Ali (a.s)'ın şahsiyetinin üstünlüğü ilahi bir üstünlüktür ve bu üstünlüklerden mahrum insan asla o faziletleri algılayamaz.

Nitekim Gazali şöyle demiştir: "…Faziletin gerçeği yüce Allah katında fazilet olan şeydir. Bundan ise Resulullah (s.a.a) dışında hiç kimse haberdar olamaz."[63]

Ebu Hamit Gazali'den nakledilen bu sözün iki önemli ve üzerinde düşünülmesi gereken nüktesi vardır:

1- Gazali, sadece Yüce Allah katında fazilet olan şeyi fazilet kabul ediyor. Faziletin hakikatinden yoksun ama sadece adı fazilet olan şeyler fazilet değildir. Fazilet sadece Allah'ın fazilet bildiği şeylerdir.

2- Allah katında fazilet olan şeyler de, Peygamber (s.a.a) dışında hiç kimse tarafından bilinemez. Peygamber dışında hiç kimsenin bilememesinin sebebi de sıradan insanların o tür faziletleri kavrama aracına sahip olmamasıdır. Lakin Peygamber vahiy aracılığı ile bu faziletlerden haberdardır.

Faziletleri tanıma ve bilmek beşer için mümkün olmadığından dolayı o faziletlere sahip olan kimseleri de hakkınca tanımak ve bilmek mümkün değildir. Yani onların gerçek şahsiyetlerini

tanıyabilmek imkansızdır ve beşeri gücün üstünde bir olaydır. Nitekim İmam Humeyni Birinci Nehc'ül-Belağa Konferansı'na gönderdiği mesajda şöyle demektedir:

"Biz Ali b. Ebi Talib'in şahsiyeti hususunda onun tanınmayan gerçeği hakkında konuşuyoruz veya kendi kısır bilgimizi dile getiriyoruz. Ali b. Ebi Talib dünyevi ve mülki bir insan mıdır ki dünyadakiler onun hakkında konuşabilsin? Hakeza sadece melekuti bir varlık mıdır ki melekut ehli onu değerlendirebilsin.

İrfan Ehli onun hakkında sadece kendi irfan düzeyleri; filozof kimseler de sadece kendi ilimleri sınırı dışında ne ile onu tanıyarak bize tanıtabilirler? Bilginler, fazilet ehli,

arifler ve filozoflar bütün değerli bilgileri ve faziletlerine rağmen, hakkın tam cilvesi olan Ali

(a.s)'dan kavradıkları bilgi sadece kendi perde arkasında kalan varlıklarına yerleştirebildikleri

ve sınırlı benliklerinin aynasına yansıttıkları şeydir. Hz. Ali ise bunlardan apayrı bir şeydir. O halde en iyisi bu vadiden geçip gidelim."

İmam Humeyni'nin filozof ve ariflerin bilgisinin çok sınırlı Hz. Ali (a.s)'ın erişilemez bir şahsiyetini tanımada kusurlu olduğunu beyan eden bu sözleri de Hz. Ali (a.s)'ın

gerçek şahsiyetini tanımanın sıradan insanların gücünün üstünde olduğunu göstermektedir. Peygamber (s.a.a)'in, "Ey Ali, ben ve Allah dışında seni hiç kimse hakkıyla tanıyamamıştır.

" hadisi de bu manayı ifade etmektedir. Yani Ali'yi tanımak beşeri gücün ötesinde bir olaydır; yoksa insanların Ali'yi tanımak istemeyişi söz konusu değildir.

Belki de Ali'nin bu sonsuz şahsiyetini tanımak mümkün olmadığı için bazıları kendi sığ düşüncelerini ortaya koyarak Ali'yi Resulullah'ın diğer ashabıyla mukayese etmiş ve bazıları da onlarla eşit demişlerdir. Hatta bazıları Peygamber'in bazı ashabını Ali (a.s)'dan üstün kabul etmişlerdir.[64]

Halbuki Ali (a.s) nur ve feyiz almaya kabiliyeti olan temiz insanların aldatılmasını önlemek için kendisinin Peygamber'in diğer ashabıyla eşit tutulmasına itiraz etmiştir.

Nitekim şöyle buyurmuştur: "İkinci halife ölüm döşeğinde hilafeti bir grupta karar kıldı ve beni de şura ashabıyla aynı derecede düşündü. Allah'ım bu şura hakkında senden yardım dilerim.

Ne kadar ilginç nasıl olur da benim birincisine olan üstünlüğüm hakkında şek ederler ve böylece beni şura ashabıyla denk kabul ederler!"

Hz. Ali bu sözünde sadece şura ashabıyla denk tutulmasına itiraz etmekle kalmamış, kendi üstünlüğü hususunda da şek edilmesini şaşkınlıkla karşılamıştır. Ardından sonsuz varlığını nitelendirirken şöyle buyurmuştur: "İlim ve fazilet benden akar, düşünce kuşları doruklarıma ulaşamaz."

Ali'nin sonsuz makamı hususunda en güzel söz, sözlerin en seçkini ve yetkini olan Allah'ın Ali

hakkındaki sözüdür, gerçi Ali canlı Kur'an'dır; ve bu yüzden Ali'yi tanımak Kur'an'ı anlamak ve Kur'anı anlamak da Ali'yi tanımaktır.

Ali hakkında birçok ayet nazil olmuştur. Bu makalede de Mübahale ayeti olarak da bilinen Al-i İmran suresi 61. Ayetinin sadece Ali (a.s)'ın yüce makamıyla ilgili bölümünü ele almaya çalışacağız.

Mübahale ayeti[65]

Mübahale ayeti İslam alimlerinin naklettiği üzere Ehli Beyt (a.s) hakkında nazil olmuştur. Nitekim bir rivayette şöyle yer almıştır: "Bu ayet nazil olup, "De ki, gelin çocuklarımızı

ve çocuklarınızı çağıralım…" diye buyurunca Resulullah, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'i çağırıp şöyle buyurdu: "Allah'ım bunlar benim ehlimdir."[66]

Dipnotlar

---

[37] -Nehc'ül-Belağa 190. Hutbe (Kasıa Hutbesi)

[38] -Tabakat-i İbn-i Sa'd

[39] -Sünen-i Nesai c.1,s.178

[40] -Tabakat İbn-i Sa'd

[41] -Nehc'ül-Belağa 210

[42] -Tirmizi, Menakib-i Ali babı; Tarih-i Bağdat 7/402

[43] -"Peygamber(S)'ile gizli bir şey konuşacağınız zaman bu konuşmanızdan önce bir sadaka veriniz." (Mücadele: 12)

[44]- Tefsir-i Razı ve Kenz'ul-Ummal 6/392-405.

[45]- Müstedrek-i Hakim 3/138 Hesais'un-Nesai 40 ve Müsned-i Ahmed 6/300.

[46]- El-Cam'us-Sagir 1/415, Sevaik'ul Muhrika 73 Tehzib'ut-Tehzib 6/320 ve Müstedrek-i Hakim 3/126.

[47]- El-Cami'us-Sagir 1/415 "İlim şehri" hadisi Sıhah, Sünen ve Müsned kitap yazarlarının mütevatir olarak rivayet ettikleri hadislerden biridir. Allame Emini (r.a) el -Gadir kitabının altıncı cildinde bu hadisi nakleden 143 Ehli Sünnet muhaddisinin adını zikretmektedir. Bu cümleden Hakim, Müstedrek'de; Abdurrezzak,

Musennef'de; Ahmed bin Hanbel, Menakib'de; Tirmizi, Sahih'de; İbn-i Cerir, Tehzib'ul Asar'da; Taberani, Mu'cem'ul Kebir'de; Hatib, Tarih-i Bağdat'da; İbn-i Abdulbir İsti'ab'da; Hatip Harezmi, Menakib'da;

İbn-i Esir, Cami'ul-Usul'da; Cezeri, Usd'ul-Gabe'de; Suyuti, Cami'us-Sağir'de; Muttaki Hindi, Kenz'ul-Ummal'da; İbn-i Esakir, Tarih-i Dimaşk'te…burada adını zikretmediğimiz daha birçok muhaddis de bu hadisi kitaplarında beyan etmiş sahih veya hasen olarak kabul etmişlerdir.

[48]- Kenz'ul-Ummal 11/614.

[49]- Müstedrek-i Hakim 3/122.

[50]- Kenz'ul-Ummal 11/605, Cem'ul-Cevam-i Suyuti, 6/398; İstiab 3/1099; Mecme'ul Zevaid 9/101 ve 114; Siyer-i Halebiyye 1/285.

[51]- Cami'us-Sagir, 2/177.

[52]- İstiab 3/38.

[53]- Ensab'ul-Eşraf 100

[54]- İstiab 3/1104

[55]- a.g.e

[56]- Ust'ul-Gabe 4/22

[57]- Ensab'ul Eşraf

[58]-Tefsir-i Taberi 26/16; Tabakat: 338 ve Feth'ul-Bari 10/221.

[59] - İbn- Şehr Aşub, Menkıb-i Al-i Eb-i Talip, c. 2 s. 122.

[60] - Gölpinarlı, Nehc'ul-Balaga, 25. Mektup.

[61]- Al-i İmran/61

[62]- Meclisi, Bihar'ul-Envar, /84

[63] Gazali, İhya 137

[64] Gazali, İhya 137; İbn-i Eb'il-Hadid, Şerh c.1, s.7.

[65]- Mübahale ayeti bu makalenin başında da zikrettiğimiz Al-i İmran suresinin 61. Ayetidir.

[66] Sahih-i Müslim, c.15,s.176

Takdim

Su ve gıda almadan insanın maddi hayatını sürdürmesi mümkün olmadığı gibi insanın madde ötesi yönü olan ruhu da hayatını koruyabilmesi ve gerekli olan kemaline erişmesi için gıdaya ihtiyaç duymaktadır.

Gıdasız bırakılan ruh, gıdasız kalan beden gibi ölmeye mahkumdur. İnsan ruhunun gerçek gıdası ise bilinçtir. Bilincin insanda oluşmasının en önemli yollarından biri insanın hayat ve evren hakkında edindiği bilgilerdir.

İnsan her şeyden önce kendi yaratılış gayesi hakkında doğru bir yorum aramalı ve bu çerçevede diğer çabalarına yön vermelidir. Bilinçsiz bir insan ne uğuruna hayatını sarf edeceğini ve neye bağlanacağını, neyi ve ne için seveceğini bilmez ve sadece geçici tutkularla bir süre kendini avutur.

İnsan, bu hayattaki çabalarıyla sonsuza dek kendi geleceğini belirlediğine göre yukarıda söz konusu edilen bilinci elde etmenin önemi iyice ortaya çıkar.

Çünkü insan, yaratılış gayesi yolunda kendisine kılavuzluk edecek bilgilerle donanmazsa, ebedi hayattaki geleceğini kendi eliyle tehlikeye düşürmüş olur ve sonuçta bedbahtlar grubuna karışabilir.

Bu yüzden insanın hayattaki ilk hedefi en sağlam kaynaklara başvurarak kendi hayatına yön ve anlam verecek bilinci elde etmesidir.

Bu arada önemli olan bu bilincin doğru kaynağını tespit etmektir.

Bizce insanın bu bilinci elde etmek için başvuracağı en sağlam kaynak Ehli Beytidir.

Ehli Beyt'ten ilim ve marifet almayanlar, ilim ve nurdan yoksundurlar ve arkaları sıra gidenleri daha fazla karanlığa doğru çekerler. Çünkü Yüce Allah son Peygamberden sonra Ehli Beyt'in ilim ve marifet kaynağı olmalarını istemiştir. İlahi irade yalanlanamayacağına göre başka yerlerde nur ve kurtuluş arayanlar serap peşindedirler.

Allah’ın emri üzere Peygamber (s.a.a) defalarca ve özellikle hayatının son günlerinde ve özellikle veda haccında ümmetine kendinden sonra sapıklığa düşmemeleri için başvuracakları tek kaynağın Kur’an ve Ehli Beyt olduğunu açıklamış ve şöyle buyurmuştur:

“Ehli Beytten öne geçmeyin yoksa helak olursunuz ve onlardan geri de kalmayın yine helak olursunuz. Onlara bir şey öğretmeye kalkışmayın; çünkü onlar sizden daha bilgindirler.”

Bizzat Ehli Beyt İmamları da bu gerçeği defalarca ifade etmişlerdir. Örneğin İmam Cafer Sadık (a.s), şöyle buyurmuştur:

“İnsanlar, alimler, öğrenenler ve çerçöpler olarak üç kısma ayrılırlar. Biz Ehli Beyt alimleriz, bize uyanlar öğrenenlerdir ve diğerleri ise çerçöptür.[1]

İmam Muhammed Bakır (a.s) da iki büyük Kur’an Müfessiri olan Selmet b. Kuheyl ve Hakem b. Uteybe’ye hitaben şöyle buyurmuştur:

“Doğuya da gitseniz Batıya da gitseniz, biz Ehli Beyt’ten kaynaklanan ilimden başka doğru bir ilim bulamazsınız.”[2]

Biz herhangi bir bağnazlığa kapılmadan gerçek hayat bilinci peşinde olan araştırmacı kimseleri, Ehli Beyt’i tanımaya ve sonra ister nesnel hayat bazında ve isterse ortaya koydukları ilim ve öğreti yönünden diğer mektep ve okul sahipleriyle ve kurtarıcı vasfını taşıyan şahsiyetlerle mukayese etmeye çağırıyoruz.

Elinizdeki bu mütevazı çalışmadan gayemiz de inşaallah siz kardeşlerimizi Ehli Beytin nurlu şahsiyetleriyle ve kutlu öğretileriyle tanıştırmaktır. Bundan başka hiçbir gaye gütmüyoruz; Allah buna şahittir ve O şahit olarak yeter.

Ehli Beyt Öğretisi

Hıristiyanlıkta Üçleme/Teslis İnancı

Cemal Yılmaz

Artık cehalet perdelerinin kenara itilip gerçeklerin gün yüzüne çıktığı bir dönemde yaşıyoruz. Geçmişteki bağnazlıklar geride bırakılmış ve mantıkla uyuşmayan fikirler yerini gerçekçi yaklaşımlara bırakmıştır.

Böyle bir dönemde insan hayatında önemli ve belirleyici rolü olan inançların objektif bir çerçevede yeniden ele alınması insanlığa büyük bir hizmet sayılmaktadır.

Biz de bu çerçeve dahilinde Hıristiyanlıkta var olan üçleme inancını özet olarak ele almayı gerekli gördük.

BABA,OĞUL VE RUHUL KUDÜS ÜÇLEMİ

Hıristiyanlıkta başta gelen inançlardan biri, Baba, Oğul ve Ruh-ul Kudüs üçlemesidir. Hıristiyanlara göre Allah hem birdir hem üçtür. Diğer bir deyişle, üçü birdir; biri üçtür. Hıristiyanlar bu inancın ispatı ve yorumu için bir üçgen örneği vermektedirler.

Baba Oğul Ruh-ul Kudüs

Onlar şöyle diyorlar: Bir üçgen üç açıya sahip olmasına rağmen birdir. Teslis de böyledir.

Bizce bu örnek, olayın mantıksal boyutuna inilmeden ve felsefi neticesi göz önünde bulundurulmadan verilmiş bir örnektir.

Üçgen üç ayrı açıdan oluşan bir şekildir. Diğer bir deyişle, üç açı bir araya gelerek üçgen denilen tek bir şekli oluşturmaktadırlar. Ama bu açıların hiçbiri diğeriyle özdeş değildir.

Birbirinden farklı üç ayrı açıdır. Eğer bu açıların her biri diğeri olsaydı, üç tane açı olmazdı bir tek açı olurdu. Bu durumda üçgen diye bir şey olamazdı. Buna göre üçgen üç ayrı açıdan oluşan bir şekildir. Ve bu üç açıya birden üçgen denilmektedir,

Eleştiri

Yüce Allah'ı yukarıdaki örnekte olduğu gibi, açılardan oluşan bir üçgene benzetmek yanlıştır. Çünkü Yüce Allah uzuvlardan, parçalardan oluşan bir varlık değildir. Uzuvlara sahip olmak ve

parçalardan oluşmak sonradan yaratılmış varlıklara mahsus bir özelliktir.

Eğer Allah Teala parçalardan oluşan bir varlık olsaydı, var olması için parçalarını bir araya getirecek başka bir güce ihtiyacı olurdu. Neticede sonradan yaratılmış bir varlık olurdu.

Halbuki Yüce Allah ezeli ve ebedidir; sonradan yaratılmamış ve başkasının onu var etmesine ihtiyacı olmayan daima var olan bir varlıktır. Hiçbir şeye muhtaç değildir.

Bir robot veya insan her ne kadar bütün işlerini kendi başına görebildiği farz edilse de parçalardan oluştuğu için, onları ilk defa bir araya getirecek başka birine ihtiyacı vardır. Ama Allah, parçaları bir araya getirilme ihtiyacı olan bir insan veya robot gibi değildir.

Bazen de Hıristiyan inancını destekleyenler, suyun; sıvı, buz ve buhar gibi değişik hava şartları altında üç değişik durum arz ettiğini öne sürerek Allah'ın da Baba,

Oğul ve Ruh-ul Kudus gibi üç değişik durumu olduğunu ileri sürerler; oysa Allah Teala için, durum ve şartlara göre değişmek söz konusu olamaz. Farklı durumlar Allah üzerinde herhangi bir etki oluşturamaz. Allah şartlar ve olayların üstünde bir varlıktır.

Bazen Hıristiyanlarla bu konuda konuştuğumuzda ve Baba, Oğul ve Ruh-ul Kudus üçlemesine nasıl inandıklarını sorduğumuzda bunun anlaşılması mümkün olmayan bir sır olduğunu söylüyorlar. Hatta büyük din adamlarının bile bu soruya cevap veremediklerini ve bu gerçeği anlayamadıklarını ileri sürüyorlar.

Gerçek şu ki temel bir inanç sayılan bu inancın anlaşılmasının mümkün olmamasını ve hatta büyük din önderlerinin ve bilim adamlarının bile ne olduğunu kavramaktan aciz olduklarını söylemek ve sonra da her kesin bu inancı benimsemesi gerektiğini ileri sürmek de şaşırtıcı ve düşündürücü bir şeydir.

Dinin temelleri diğer inançlardan ve dini emirlerden daha net ve anlaşılır olması gerekir. Çünkü inancın temel unsurları kabul edilmedikçe o inanç üzerine kurulu olan dinin kabul edilmesi yersiz ve saçma olur.

Dinin kabulü inancın temellerinin doğruluğuna ve sağlamlığına bağlıdır. Bir inancın doğruluğuna

veya yanlışlığına hükmetmek ise inancın anlaşılır olmasına bağlıdır.

Anlaşılmayan bir inancı doğru olarak kabul etmek akıl ve mantıkla bağdaşmayan bir tavırdır.

Kısacası hiçbir şey körü körüne kabul edilmemelidir. Bilinmeyen ve kavranılamayan bir şey dinin temeli olamaz. Din insanın hayat biçimini belirler; hayat ise bilinmeyenler üzerine kurulamaz.

ALLAH'A KULLUK,TAĞUTA KÖLELIK"

Abdullah Uslu

"And olsun ki, her ümmete "Allah'a kulluk edin; tağuttan kaçının" diye peygamber gönderdik. Allah içlerinden kimini doğru yola eriştirdi, kimi de sapıklığı hak etti. Yeryüzünde gezin; Peygamberleri yalanlayanların sonlarının nasıl olduğunu görün".[3]

Hakka tapmayla tağuta itaat etme arasındaki zıtlık ve çatışma itikadi, siyasi, içtimai ve tarihi sahaları içeren kapsamlı bir gerçektir. Peygamberlerin en önemli misyonlarından biri halkı Allah'a kulluk etmeye davet edip tağuttan kaçındırmak olduğu için bu konu itikadidir.

Zira Allah'ın velayet (hakimiyet ve dostluğunu) kabul etmek, tağutun velayetini kabul etmekle çelişmektedir Bu konuda Kur'an'ı Kerim;

"Müminler, Allah'ın velayetinde ve kafirler ise tağutun sultası altındadır" buyurmaktadır. Bu ayette açıklandığı üzere, Allah'a inanmak O'na itaat etme ve velayetini kabul etmekle gerçekleşir.

Öteden beri toplumlar bu iki velayetin mücadelesini yaşadığı için bu konu sosyal içerikli bir konudur. Allah'a iman edip, O'na itaat edenlere karşı, tağutlara, zalimlere itaat edenlerin varlığı eskiden beri varolagelmiş bir gerçektir ve bu süreç böylece devam edecektir.

İman ve küfrü (Allah'a veya tağuta itaati) dikkate almaksızın toplumları tanımak, onların gelişmelerini incelemek mümkün değildir. Tarih boyunca önemli tarihi ve siyasi olayların

kaynağını bu iki çeşit inanç ve itaatte (Allah'a veya, tağuta itaatte) görmek mümkündür.

Hatta Kur'an'daki açıklamaları sadece nazari bilgiler olarak düşünsek ve Allah'a kulluk, tağuttan kaçınmakla ilgili hükmü de bu açıdan ele almak istesek bile, yine bunu pratik hayattan uzak soyut bir kuram olarak değerlendiremeyiz.

Çünkü bu hükmün açık pratik etkilerini tarihte görmekteyiz. Böyle bir hüküm ve ilkenin sadece faraziye, söz ve emir olarak kalması düşünülemez. İnsan ister istemez belirli bir yolu seçip yürümelidir. Bu yol da Allah'ın veya tağutun yoludur.

Toplumsal ve ferdi yaşantı sahnesinde, Allah'a itaat, tağuta itaatın karşısında yer almıştır. İnsan toplulukları ya Allah'ın koyduğu kanunlar üzerine hareket ederler yahut tağutun bıraktığı kanunlar üzerine yürürler ve bunun dışında bir yol yoktur.

Konunun açıklık kazanması için tağut sözcüğünün ne mana ifade ettiğini açıklamaya çalışalım:

Meşhur lügat bilgini Ragib İsfahani Müfredat-ul Kuran'da tağutun manasını şöyle açıklıyor: "Her mütecavize (haddini aşana) ve Allah'tan başka tapılan tüm şeylere tağut denir. Tağut kelimesi hem tekil hem de çoğu olarak kullanılır.

Sonra şu ayetleri delil olarak zikrediyor:

-Kim tağutu inkar edip...

-Tağuta kulluk etmekten kaçınıp, ...

-İnkar edenlerin dostları ise tağuttur...

-Tağutun önünde muhakeme olmayı isterler...

Daha sonra şöyle diyor: "Bu ayetler de tağuttan maksat haddini aşandır. Buna göre sihir yapan, kahin ve hayır işlere mani olanlara tağut denir.[4]

Şimdi Kur’an-i Kerim’de tağut kelimesi geçen ayetleri zikrederek bu sözcüğün Kur’an literatüründe ne anlama geldiğini anlamaya çalışalım:

1.ayet:

Dinde zorlama yoktur; artık hak ile batıl iyice ayrılmıştır. Tağutu inkar edip Allah'a inanan kimse, kopmak bilmeyen sağlam bir kulpa sarılmıştır. Allah işitendir, bilendir.[5]

2.ayet:

Allah inananların dostudur. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkar edenlerin dostu ise tağuttur. Onları aydınlıktan karanlıklara sürükler. İşte onlar cehennemliklerdir. Onlar orada ebedi kalacaklardır.[6]

3.ayet:

“Kendilerine kitap verilmiş olanların, putlara ve tağuta inanıp, inkar edenler için: "Bunlar, inananlardan daha doğru yoldadırlar" dediklerini görmedin mi?”[7]

4.ayet:

“Ey Muhammed! Sana indirilen Kur'an'a ve senden önce indirilenlere inandıklarını iddia edenleri görmüyor musun? Tağut önünde muhakeme olunmalarını isterler. Oysa, onları tanımamakla emir olunmuşlardı. Şeytan onları derin bir sapıklığa saptırmak ister.” [8]

Bu ayetlerde ilahi kitaplara inanıp da tağutun önderlik ve hakimiyetini isteyenler şiddetle kınanırken Allah'a imanın ilahi önderlerin (peygamberlerin ve Ehli Beyt İmamlarının) önderliğini kabul etmekle ne kadar iç içe olduğu gösterilmektedir.

5.ayet:

“İnananlar Allah yolunda savaşırlar, inkâr edenlerse tağutun yolunda savaşırlar. Şeytanın

dostlarıyla savaşın, esasen şeytanın hilesi zayıftır.”[9].

6.ayet:

"Allah katında bundan daha kötü bir karşılığın bulunduğunu size haber vereyim mi?" De, Allah kime lanet ve gazap ederse, kimlerden maymunlar, domuzlar ve tağuta kullar kılarsa, işte onlar yeri en kötü ve doğru yoldan en çok sapmış olanlardır.[10]

7.ayet:

“Gerçekten her ümmete; "Allah'a kulluk edin, tağuttan sakının" diye peygamberler gönderdik. Allah içlerinden kimilerini doğru yola iletti, kimileri de sapıklığı hak etti. Yeryüzünde gezin; peygamberleri yalanlayanların sonlarının nasıl olduğunu görün.”[11]

8.ayet:

“Tağuta kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere, onlara, müjde vardır.”[12]

Yukarıdaki nurlu ayetler ışığında bu konuyla ilgili olarak şu birkaç noktayı hatırlatmak gerekir:

1) Allah'a iman etmek sadece, kalple ilgili batini bir durum değildir. Çünkü gerçek imana sahip olmak için Allah'a ibadet etmek ve tağuttan kaçınmak gerekir.

2) Peygamberlerin peygamberlikle görevlendirilmeleri ve halkı Allah'a itaat etmeğe çağırmaları sonucu, halk iki gruba bölünmüş; bir grup Allah'a iman etmiş; diğer bir grup ise tağuta ibadet etmekten kaçınmamıştır.

3) Allah'a iman etmek, O’na ibadet etmek ve hükümlerini uygulamak, başkalarına ibadet etmekle çelişir. Allah'ın hükümleri dışında verilen her hüküm tağutun hükmüdür.

Hadisler Işığında Tağut

Masum İmamlar'dan nakledilen hadislere göre tağuttan maksat, Ehli Beyt İmamlarına karşı

çıkarak haksız yere hakimiyeti ele geçiren böylece hükümetinin temeli batıl üzerine kurulu olan ve batılla hükmeden kimselerdir.

1.Hadis

Ömer b. Hanzele diyor ki: "İmam Cafer Sadık'dan (Allah'ın selamı ona olsun), "Bizim dostlarımızdan iki şahıs bir konuda örneğin miras veya borç konusunda ihtilafa düşerlerse, meseleyi halletmek için onların hükümdar ve kadılarına müracaat etmeleri helal midir?" diye sordum.

İmam (a.s) şöyle buyurdu: "Onlara hak veya batıl bir işte müracaat etmek, tağuta müracaat etmektir. Verdikleri hükümle alınan bir şey kendisine ait bir hak olsa bile haramdır.

Çünkü Allah'ın insanlara tağuttan kaçınmalarını emretmesine rağmen, o bunu tağutun hükmüyle elde etmiştir. Allah: "Onlara tağuta karşı olun diye emredildiği halde, tağutu kendilerine hakim kılarlar" buyurmaktadır.[13]

Allame'i Meclisi bu hadisin şerhinde şöyle diyor: "Tağut, tuğyan kökünden türemiştir. Şeytan, put, Allah'tan başka ibadet edilen veya insanların Allah'a ibadetini engelleyen her şeye denir.

Bu hadiste de tağuttan maksat, haksız yere hakimiyeti ele geçirip batılla hükmedenlerdir. Kur'an ayetleri de bu hadiste yer alan emri doğrulayarak ihtilaflı konuların çözümünde zalim hakimlere başvurmanın kesinlikle caiz olmadığını belirtmektedir.[14]

İşaret ettiğimiz gibi Allah'a iman etmenin manası, sadece kalpten ona inanmak değildir. İman Allah'ın vilayetini kabul etmekle beraber ona karşı olan her şeyin vilayet ve hükümlerini reddetme şartını beraberinde getirmektedir.

Bu önemli noktayı dikkate aldığımızda zalim hükümdarların, tevhit inancıyla sürekli ve ciddi bir şekilde mücadele etme nedenleri ortaya çıkar.

Allame Meclisi, bu hadisin senedi hususunda şöyle diyor: "Bu hadis güvenilir bir hadistir ve Şia alimleri tarafından geçerli bir hadis olarak kabul edilmiştir."[15]

2.Hadis:

Bureyd şöyle diyor: "İmam Bakır'dan (Allah'ın selamı ona olsun) "Ey inananlar! Allah'a itaat edin, Peygamber'e ve sizden olan emir sahiplerine itaat edin." (Nisa/59) ayetinin tefsiri hakkında sordum, cevap olarak şu ayeti okudular: Kendilerine kitap verilmiş olanların, putlara ve tağuta inanıp, inkar edenler için: "Bunlar,

inananlardan daha doğru yoldadırlar" dediklerini görmedin mi? (Nisa/51) Sonra şöyle devam etti: "Sapıklığa önder olanlar ve halkı ateşe davet edenler şöyle derler: "Batıla uyanlar, hakkı,

Ehli Beyt'ten ve Ehli Beyt'in dostlarından daha iyi tanırlar" ve şu ayeti okudular: "İşte onlar Allah'ın lanetledikleri kimselerdir. Allah'ın lanetlediği kişiye asla yardımcı bulamayacaksın.

Yoksa onların hükümranlıktan bir payı mı var? (yani onların imamet ve hilafetten bir payı mı var?) O zaman insanlara bir çekirdek parçası bile vermezler." (Nisa/52-53)

Yüce Allah "İnsanlara bir çekirdek parçası bile vermezler" ayetinde yer alan "insanlardan" biz Ehli Beyt'i kastetmiştir. "Yoksa Allah'ın bol nimetinden verdiği kimseleri mi çekemiyorlar?" Yani Allah'ın biz,

Ehli Beyte verdiği ve yalnızca bize mahsus kıldığı bu büyük nimetten (imametten) dolayı bizi çekemediler. Oysa "İbrahim ailesine Kitab ve hikmet verdik, onlara büyük hükümranlık bahşettik.

" (Nisa/54) buyuruyor. Yani: İbrahim'in ailesine risalet, nübüvvet ve imameti bahşettik" nasıl olur da bunlar imametin İbrahim'in ailesine verildiğine inanıyorlar da Muhammedin Ehli Beytine verildiğini inkar ediyorlar?...[16]

Bu hadis de Kur'an ayetlerine istinat ederek, Allah'a iman etmenin onun tarafından seçilen imam ve önderlere itaat etmekle tamamen birbirine bağlı olduğunu apaçık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Hadis:3

İmam Bakır (a.s), Kadir gecesi hususunda inen ayeti şöyle açıklıyor: "O gecede her sağlam iş nazil olur.” Bir konuda iki görüş sağlam olamaz ancak biri sağlam olur. İhtilaflı olmayan bir konuda (her kesin kabul ettiği bir hakikat üzere) hüküm verenin hükmü Allah'ın hükmüdür.

İhtilaflı bir konuda hüküm veren ve sadece kendi görüşünün doğruluğuna inananın hükmü ise tağutun hükmüdür. Şüphesiz, her yıl Kadir gecesinde tüm işlerin tefsir ve açıklaması Veliyyi Emr'e (Masum İmam’a) iner, bu tefsir ve açıklamada kendine ve halka ait olan işlerin yapılması emredilir.

Kadir gecesinin dışında diğer bütün günlerde de Allah'ın gizli ve özel ilminden Veliyyi Emr'e iner." Ve sonra şu ayeti okudular: "Eğer yeryüzünde ağaçlar kalem olsa, denizler mürekkeb olsa ve -yedi kat deniz de yedekte bulunup yazılsa- yine de Allah'ın sözleri bitmezdi. Doğrusu Allah güçlüdür, hakimdir." (Lokman/27)[17]

Hak birdir. Bir konuda birden fazla hak hüküm olmaz. Tereddüt ve ihtimal üzere ortaya sürülen hükümler, o görüş sahibinin şüphe içerisinde olduğunun işaretidir.

Masum imamlar (a.s) ilimlerini Allah'tan aldıklarından hükümleri daima doğrudur. Ama, tağutun hükümleri insan düşüncesinin ürünü olduğundan sürekli değişken, çelişkili ve delilsizdir.

Bu hadis, insanın yaşantısı hususunda doğru bir programa ihtiyaç duyduğunu, ferdi, sosyal ve benzeri tüm alanlarda hakka amel edilmesinin gerekli olduğunu beyan etmekte

ve bu nedenle Allah'tan başka hiç kimsenin insan için kanun koyma hakkına sahip olmadığını, teşri ve hakimiyetin sadece Allah'a Peygamberlere ve Masum İmamlara özgü olduğunu açılamaktadır.

Bu hadis, her Kadir gecesi toplumların geleceği ve yaşamlarıyla ilgili emirlerin Allah tarafından masum imama (İmam Mehdi’ye) indirildiğini ve Allah (c.c)

Kadir gecesinin dışındaki diğer gece ve günlerde de ona sonsuz, gizli ve has ilminden verdiğini ve yalnızca masum imamın öz halis ve kesin ilimle hükmeden kişi olduğunu ve masum imamın dışında imamet ve hükümdarlık iddiasında bulunanların ilminin,

şahsi görüş, ihtimal, kuram ve kuruntulara dayandığını böylece her hangi bir konuda kesin ve kati bir hüküm veremeyeceklerini açıkça beyan etmektedir.

Ehli Beyt Mektebinin takvalı büyük alimlerinin din hususunda söyledikleri her şey, Ehli Beyt'in ilmine dayanır. Onlar ilahi hükümleri beyan etmekte kendilerinden bir görüş ortaya koymazlar.

Onlar, Kur'an ayetleri, Peygamber ve masum imamların (a.s) hadislerine dikkat eder, çaba gösterir, daha sonra usul ilmi kanunlarına göre görüş belirtirler.

Hadis:4

İmam Seccad (a.s) bir mektubunda şöyle buyuruyor:

"Allah'ı tanımak ile amel, birbirinden ayrılmayan iki sadık dosttur. Allah'ı tanıyan her kimse ondan korkar. Allah'ın azabından korkmak ise insanı hakka itaat etmeğe doğru sevk eder.

Alimler ve onların izcileri Allah'ı, tanıyan, hükümleriyle amel eden ve O'na rağbet edenlerdir. Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Allah'ın kulları arasında O'ndan korkan, ancak bilginlerdir.

" Buna göre, dünya işlerine günah yapmak kastıyla yönelmeyin; kendinizi Allah'a ibadetle meşgul edin; yaşadığınız günleri ganimet sayın; kıyamet gününde sizi azaptan kurtaracak şeyler için çaba gösterin.

Şüphesiz bu yol, en az tehlikeli, mazerete en yakın, kurtuluş için en ümitli yoldur. Allah ve itaatini farz kıldığı kimselerin emirlerini her emre karşı tercih edin.

Tağut ve ona uyanlara itaat etmeyin. Dünyanın maddi, çekici lezzet ve güzelliklerinden dolayı tağut ve ona uyanların emrini Allah'ın emrine tercih etmeyin.[18]

İnsanın fikir ve inanç tarihi araştırıldığında hakka karşı cephe açan, muhalif gurupların ilahi dinlerle mücadele etmek için, yalanlamak, küçümsemek ve alay etmek gibi çeşitli metotlara başvurdukları görülür. Bu karşıt güçler çoğunlukla dinin ilerlemesi sonucu, menfaatlerinin zarara uğrayacağını nazara alarak harekete geçmişlerdir.

Son asırlarda şeytani güçler kendilerini tarafsız ve ilim sever göstererek inkarcılık ve küfre dayalı fikir ve düşünceleri bilimsel görüş, çağdaşlaşma, ilerleme vb. isimlerle insanlara sunmaktadırlar.

Aldatıcı propaganda araçlarıyla kendi yöntem ve fikirlerine karşı çıkanların bilim ve kültüre karşı olduklarını, toplumu geri bırakmak istediklerini ileri sürmektedirler.

Hayret şu ki maddi bilimler ilerlediği derecede, ne yazık ki fikir ve düşünceler de o kadar zayıflamıştır. Dış görünüş itibariyle akıl ve mantık karşısında son derece saygılı olan kimseler,

derin ve kapsamlı bir düşüncesizlik içerisinde olduklarının farkında bile değiller. Birçokları hayvani isteklerden oluşan çağdaş bataklık içerisinde çırpınıp durmaktadırlar.

Tağuta tabi olan bilginlerin fikir adına sundukları kuruntu ve hayaller, çeşitli kılıklara giren şeytanlar tarafından yapılan propaganda, boş ve anlamsız şeyler hakkında yapılan tartışmalar,

spor vb. şeyleri araç ederek hayali yenilgi ve başarılarla kalabalık kitleleri meşgul etmek gibi yöntemler, insanları haktan uzak tutmak için girişilen teşebbüslerden bazılarıdır.

Bunu söz konusu etmedeki maksadımız, dine karşı çıkan fikir ve akımların hangi yol ve yönteme uyarsa uysun tağut cephesinde yer aldıklarını vurgulamak ve buna karşı Allah'a gerçek imanın, Ehli Beyt İmamlarının velayet ve önderliğini kabul etmek ve onlara gerçek anlamda uymakla gerçekleşebileceğini hatırlatmaktır.

Tağutla mücadelenin tek yolu da ilahi önderlerimizin bizleri hidayet etmek istedikleri yola dönmektir.

Ehli Beyt ve Namaz

Cafer Emin

Tarih incelendiğinde, Ehli Beyt'in her amelden daha çok namaza önem verdikleri anlaşılır. Konunun açıklık kazanması için bazı örneklere işaret edeceğiz:

Hz. Ali ile Muaviye arasında gerçekleşen Sıffin savaşının en çetin muharebe gecelerinden birinde Leylet'ul-Harır'de, savaşın, amansız şekilde sürmesine ve bizzat Hz. Ali aleyhisselam'ın da savaşa katılmasına ve şiddetle çatışmasına rağmen teheccüt namazını bile terk etmedi ve meydanda gece namazını kıldı..[19]

Yine Sıffin savaşında bir başka gün, İbn-i Abbas, Hz. Ali aleyhisselam'ın meydanın ortasında bir yandan savaşırken ara sıra göğe baktığını gördü; İmam'a yaklaşarak ne yapıyorsunuz? dedi.

İmam 'güneşe bakıyorum ki, öğle olduysa namaz kılayım' dedi. İbn-i Abbas şaşkınlıkla "Acaba savaşın bu kızgın zamanı namaz kılmak olur mu?! Muharebe, namaz kılmamıza engeldir" dedi. Ama İmam Ali (Allah'ın selamı ona olsun) "Biz sadece namaz için onlarla savaşıyoruz" dedi..."[20]

Kerbela'da Hz. Hüseyin (Allah'ın selamı ona olsun) ile Yezid'in ordusu karşı karşıya gelmişti; Aşura gününün öğle vaktiydi. O gün sabah erkenden Kerbela kahramanları,

düşmanın kalabalık ordusuna ve kendi sayılarının az oluşuna bakmayarak, en zor şartlarda bile mümin kimsenin hak ve İslam yolunda her türlü fedakarlığa hazır olması ve

Allah yolunda her şeyini vermekten çekinmemesi gerektiğini göstermek için eşsiz bir yiğitlik destanı sergiliyorlardı. Bazıları şahadet şerbetini içmiş ve geri kalanlar da Hz. Hüseyin ile birlikte tüm varlıklarıyla düşmana karşı savaşmaktaydılar. İmam'ın ordusundan olan Ebu Semame Seydavi Hz. Hüseyin'e yaklaşarak şöyle dedi:

"Canım sana feda olsun! Düşmanlar bize yaklaşmış bulunuyorlar; ama ben şehit olmadan onlar sana dokunamazlar; seni şehit edemezler. Allah'a kavuşmadan önce öğle namazımı seninle kılmak istiyorum" dedi.

İmam, başını kaldırıp göğe baktı ve "Namazı hatırlattın; Allah seni namaz kılanlardan etsin. Evet, şimdi namaz vaktidir; düşmandan namaz için muharebeye ara verilmesini isteyin" dedi.

Düşman bu isteği kabul etmedi. Buna rağmen, İmam (Allah'ın selamı ona olsun) henüz şehit düşmemiş olan ashabıyla İslam'da muharebe vakti için belirlenen şekilde namazlarını kılmaya başladılar.

Bu halde İmamı korumak için ashaptan bir grup, düşmanın önünde durup kendi canlarını siper ettiler. İmam ve ashabı namazlarını bitirdiklerinde önde durup canlarını siper eden vefalı ashaptan bazıları aldıkları ok yaralarıyla yere serilip şehadete erişmişlerdi."[21]

Zalim Abbasi Halifesi Me'mun bir plan çerçevesinde birkaç defa İslam aleminde o güne kadar eşine rastlanmayan toplantılar düzenlemiş ve birçok mezhep ve dinlerin büyük bilginlerini bir araya

getirerek İmam Rıza aleyhisselam ile tartışmalarını kararlaştırmıştı; onun gayesi bu yolla İmam'da ilim yönünden bir eksiklik yakalayıp İmam'ın manevi ve ilmi makamına gölge düşürmekti.

Ama İmam Rıza (Allah'ın selamı ona olsun) Allah'ın verdiği vehbi ilimle o toplantıya davet edilen bilginlerin tüm sorularına cevap vererek hepsini delillerle ikna edip susturmuştur.

Tarihte nakledildiğine göre, bu toplantılardan biri esnasında, İmam Rıza (Allah'ın selamı ona olsun) namaz vakti olunca Memun'a yönelerek 'Namaz vakti olmuştur' dedi ve namaz için toplantıya ara verilmesini istedi; bu sırada büyük bir bilgin olan İmran, İmam ile konuşmaktaydı.

İmran, İmam'a "benim cevabımı yarıda bırakma; kalbim yumuşamıştır ve senin sözlerini kabul etmeye hazırlıklıyım" diyerek ricada bulundu, ama İmam bu isteği kabul etmedi ve namaz kılıp geri dönerim" diye karşılık verdi ve sonra namaz için ayağa kalktı.[22]

İmam Sadık, dört gün sabahtan öğleye kadar öğrencilerinden biri olan Mufazzal'e tevhit hakkında özel olarak ders veriyordu. Ama namaz vakti olur olmaz derse ara veriyor ve namaz kılıyordu.[23]

İmam Cafer Sadık (Allah'ın selamı ona olsun) vefat zamanı yaklaşınca tüm akraba ve yakınlarını çağırarak onlara şöyle demiştir:

"Bizim şefaatimiz, (Biz Ehli Beyt'in şefaati) namaza önem vermeyen kimseye ulaşmaz."[24]

Yine buyurmuştur ki:

“Hesap anında her şeyden önce, kul namaz yönünden hesaba çekilir; eğer namazı kabul olursa, diğer amalleri de kabul olur; eğer namazı reddedilirse, diğer amelleri de reddedilir.”[25]

Hz. Ali (Allah’ın selamı ona olsun) okuduğu bir duada şöyle diyor:

“Allah’ım ben sana cehennemin azabının korkusundan veya cennete olan özentiden ibadet etmiyorum. Seni kulluk edilmeye ve ibadet olunmaya layık bulmuşum; sana bu yüzden ibadet ediyorum.[26]

Şimdi burada şöyle bir soru ile karşılaşıyoruz: Acaba Ehli Beyt neden namaza bu kadar önem vermiş; ve kendi dostlarını namaza her şeyden daha çok önem vermeye teşvik etmişler.

Namazın insan hayatındaki yeri nedir? Namaz insanın hangi sorununu çözüyor? Ve esasen namaz kılmanın felsefesi nedir? Şimdi bu sorulara kısaca cevap vermeye çalışalım.

Namazın Hikmeti

1.Istıraplardan Kurtulmak

Her insan, hayatın coşkun denizinde, özellikle zorluk ve sıkıntı anlarında, kendi ıstırap ve kaygılarını yatıştırmak için sağlam bir manevi sığınağa ihtiyaç duymaktadır. Bu sığınak ise, Allah’ı anmaktan başka bir şey olamaz.

Namaz, kul ile Yüce Allah arasında sürekli bir irtibat vesilesidir. Hayatın zorluklarında şaşkınlığa uğramış insan, sadece Allah’a yönelmekle huzura kavuşabilir ve namaz insanın Allah’a yönelmesini,

O’na bağlanmasını sağlar. Zayıf ve güçsüz insanın, güçlü ve kadir olan Allah Teala ile bu manevi ilişkisi, hayatın inişli çıkışlı yolunda, çeşitli zorluklar karşısında insana güç verir ve onu ıstıraplardan kurtarır.

Allah Teala şöyle buyurur:

“...Bilin ki, ancak Allah’ı anmakla kalpler güvene kavuşur.”[27]

Yüce Allah’ın bizim ibadetimize hiçbir ihtiyacı yoktur; ama bizler, Allah’a ve onunla ilişki vesilesi olan ibadet ve namaza muhtacız.

Namaz kılan bir mümin, her gece ve gündüz, beş defa bütün varlığıyla Allah’a yönelmekte ve O’nu anmaktadır.

2. İlahi Muhabbet

Bir pusulanın denizdeki gemiyi, hedefe doğru kılavuzluk etmesi gibi namaz da mümini, sürekli olarak, en yüce hedef olan Allah’a kavuşmaya doğru kılavuzluk etmekte ve onu yanlış yollara sapmaktan korumaktadır.

Resulullah (Allah’ın salat ve selamı ona ve Ehli Beyt’in’e olsun) şöyle buyuruyor:

“Mümin namaza başladığında, Allah Teala, namazı bitirinceye kadar lütuf ve merhamet ile ona bakar ve o ilahi merhamet gölgesinde yer alır; onun etrafını göğün ufuklarına kadar melekler sarar ve

Yüce Allah bir meleği onun baş ucunda durup şöyle demekle görevlendirir: Ey namaz kılan! Eğer kimin sana baktığını ve kiminle raz-u niyaz ettiğini bilseydin, asla bu yerinden ayrılmazdın ve başka bir şeye ilgi göstermezdin.”[28]

İmam Cafer Sadık’a (Allah’ın selamı ona olsun) Yüce Allah’a en güzel yakınlaşmak vesilesi nedir diye sorulunca “Allah’ı tanımaktan sonra Allah’a yakın olmak için namazdan daha önemli bir şey olduğunu bilmiyorum” demiştir.[29]

3. Kötülüklerden Uzak Kalmak

Namazın en önemli sonuçlarından biri, insanı kötülüklerden korumasıdır. Allah Teala buyuruyor ki

“...Namazı hakkınca kılın. Gerçekten namaz (insanı) kötülüklerden sakındırır...”[30]

Namaz doğru şekilde kılınırsa, insana ruhi yönden öyle bir aydınlık ve güç kazandırır ki, insan kendi iradesiyle iyi işlere daha fazla önem vermeye başlar ve kötülüklerden kaçınır.

Ama namaz kılmayan bir kimsede böyle bir ruhi hazırlık ve güç bulunmaz. Bu yüzden namaz kılmayan birisinin kötülüklerden kendi iradesini kullanarak kopması ve iyiliklere yönelmesi kolay değildir.

Namaz mümin kimsenin doğruluk ve takvasının artmasına sebep olur. Namazı kılmamak ise kişinin kalbinin kararmasına ve daha fazla günaha yönelmesine ve nihayet kurtuluş yollarının yüzüne kapanarak cehennemlik olmasına sebep olur.

Elbette namazın insanı kötülüklerden korumasının değişik aşamaları vardır ve bu namaz kılanın iman derecesine, namazda gerçek manada Allah'a yönelişine bağlı olarak değişmektedir.

Namazı, kural ve adabını riayet ederek tam olarak yerine getirmek, insanın yüce ilahi makamlara ve insani erdemlere erişmesinde büyük bir rol oynar; birey ve toplum olarak insanın sağlıklı bir hayata kavuşmasına yardımcı olur.

Namaz kılan kimse, gasp olan bir elbiseyle ve gasp olan bir yerde namazın geçersiz ve batıl olduğunu bildiği için, hatta abdest ve gusül almak için kullanılan suyun bile temiz ve

helal olmasının şart olduğunu göz önüne alarak başkalarının hakkına riayet etmeye, onların malına el uzatmamaya ve sürekli olarak gasp olan bir şeyden sakınmaya dini bir görev olarak özen gösterir.

Namazları belirlenen vakitlerinde ve şartlarını emir olunduğu gibi yerine getirmek, namaz kılanı sürekli olarak düzenli olmaya ve işlerinde ihmalkarlık ve başıboşluktan uzak olmaya alıştırır.

Yüce Allah huzurunda boyun eğme ve onun verdiği nimetleri anmak gayesini taşıyan namaz, kişinin mütevazı ve başkalarının iyiliği karşısında duyarlı olmasına ve tekebbür, çekemezlik, bencillik ve diğer kötü huylardan uzak olmasına sebep olur.

Hz. Fatıma (Allah'ın selamı ona olsun) şöyle buyurmuştur:

“Allah, imanı sizler için şirkten temizlenme ve namazı kibirden korunma vesilesi kılmıştır.” [31]

Namaz kılan bir kimse, namazının Allah katında kabul olması için diğer davranışlarını da düzeltmeye çalışır. Çünkü namazının kabul olmadığı takdirde -Hz. Ali’nin (Allah’ın selamı ona olsun) buyurduğu gibi- insanın diğer amellerinin de bir değeri kalmaz.[32]

Peygamber (Allah’ın salat ve selamı ona ve Ehli Beyt’in’e olsun) bir gün ashabına:

“Eğer sizlerden birinin evinin önünden bir nehir geçer ve o adam günde beş defa o nehirde yıkanırsa, acaba onun bedeninde kir kalır mı?” diye sordular. Onlar: “Hayır” dediler.

Peygamber (Allah’ın salat ve selamı ona ve Ehli Beyt’in’e olsun): “Namaz da, sürekli akan bir nehir gibidir; insan namaz kıldıkça, namaz onu günahlardan temizler” diye buyurdular.

Sekizinci İmamımız Rıza (Allah’ın selamı ona olsun) namazın farz oluş hikmetini açıklarken şöyle buyurmuştur:

“Namaz, kulun kendi Mevla ve yaratıcısını unutmayarak kendi haddini aşmaması için gece-gündüz Allah Teala’yı anmasını sağlar. Allah’ı hatırlamak ve O’nun huzurunda ibadet için kalkmak, insanın günaha düşmesine engel olur ve çeşitli fesatlardan uzaklaşmasını sağlar.”[33]

4.Yaratıcıya Teşekkür

Namaz, Yüce Allah’a karşı şükür etmektir. Allah’ın bize verdiği nimetleri saymak mümkün değildir; bu nimetler karşısında namaz küçük bir teşekkür mesabesindedir.

Dördüncü Masum İmam Zeyn’ul Abidin (Allah’ın selamı ona olsun) şöyle naklediyor:

“Büyükbabam Resulullah (Allah’ın salat ve selamı ona ve Ehli Beyt’in’e olsun), çok ibadet eder ve namaz kılardı; namaz için ayakta durmaktan ayakları şişmişti.

Kendisine; “Senin geçmiş ve gelecek tüm günahlarını Allah Teala, bağışlamış olmasına rağmen[34] neden bu kadar kendini zorluğa düşürüyorsun?” denilince, Resulullah; “Acaba ben

şükür eden bir kul olmayayım mı?” diye cevap verdi.[35]

Allah ibadet ve kulluğa layıktır.

5. Namaz ve Sağlık

Elbette namazdaki asıl gaye, insanın ruh temizliğini sağlamaktır. Fakat bu manevi temizliğin yanı sıra namazın abdest, gusül, vücut ve elbisenin temiz olması gibi şartlarına baktığımızda namazın insanın dış temizliğinde de önemli bir etkisi olduğu ve böylece insanın sağlığını korumada da önemli derece de rol oynadığı ortaya çıkar.

6. Namazın İradeli ve Çalışkan İnsan Yetiştirmedeki Rolü

Günde beş defa, Allah’ın huzurunda durarak O’ndan başka her mabuttan yüz çeviren, İslam ve tevhit inancının doğuş yeri olan Ka’be’ye yönelen, ruhunu doğru niyetle temizleyen,

mabuduna hitaben ilk sözü tekbir getirmek olan, böylece Allah’ın her nitelendirmeden daha üstün olduğunu her namazın başında tekrarlayan, en azından günde on defa Fatiha suresini okuyarak Allah’ı övgüyle anan ve gerçek övgünün O’na layık olduğunu ifade eden bir kimsenin nazarında artık maddi güçlerin bir değer ve ağırlık taşıması mümkün olamaz.

Bu şekilde namaz kılan kimse artık ilahi ve insani hedefler uğruna çaba gösterirken hiçbir güç ve engelden de korkmaz. İşlerini sadece Allah için yapar ve her türlü şirk ve yağcılıktan uzak olur.

İşte bu gibi sebepler yüzünden namaz kılmaya Ehli Beyt çok önem vermiş, kendi Şia ve dostlarına yaptıkları tavsiyeleri arasında özellikle namaza dikkat etmelerini hatırlatmışlardır.

Bu yüzden de namazı terk etmek büyük bir günahtır, insanın dinden uzaklaşmasına ve cehennem azabına duçar olmasına sebep olur.

Allah Teala, Kuran-ı Kerim’de şöyle buyurmaktadır: Ahirette bazı suçlulara şöyle sorarlar: “Sizi cehenneme düşüren nedir? Onlar şöyle derler: ‘Biz namaz kılanlardan değildik...”[36]

Dipnotlar

---

[1] -Hurr-i Amili, Vesail’ş-Şia 18/7. Ayet ve hadislerden anlaşılıyor ki, hakkı araştırma halinde olan kimse, bu hadiste geçen hükümden müstesnadır.

[2] -Hurr-i Amili, Vesail’ş-Şia 18/26

[3] - Nahl / 36.

[4]- Ragıp İsafahani, Mufredat s.314. Dar'ül Kutub'ul-Arabi, Beyrut.

[5] - Bakara/256

[6] - Bakara / 257

[7] - Nisa / 51

[8] - Nisa / 60

[9] Nisa / 76

[10] - Maide / 60

[11] - Nahl / 36

[12] - Zümer / 17

[13]- Kuleyni, Usul-u Kafı, c.1, s.67

[14]- Meclisi, Mir'at-ul Ukul, c.1, s.222

[15]- Meclisi Mirat-ül-Ukul, c.1, s.221

[16] - Allame Meclisi Bihar'ul-Envar c.23, s. 289.

[17] -Kuleyni, Usul-u Kafı, c.1, s.248

[18] - Kuleyni, Füru-u Kafı, c.8, s.15

[19] -Meclisi Bihar'ul-Envar c. 41, s. 147.

[20] -Meclisi Bihar'ul-Envar c. 83, s. 23.

[21] - Bihar'ul-Envar c. 45, s. 21.

[22] - Bihar'ul-Envar c. 10, s. 313.

[23] - Bihar'ul-Envar c. 3, s. 89.

[24] - Cami-ul Ahadis. c. 2, s. 25.

[25] - Cami-ul Ahadis. c. 2, s. 4.

[26] -Seyyid Muhammed Kazim Yezdi El-Urvet'ul-Vuska Fasil: 21 (Niyet Bölümü).

[27] - Ra'd Suresi: 28.

[28] - Cami'ul Ahadis c. 2, s. 5.

[29] - Cami-ul Ahadis. c. 2, s. 2.

[30] -Ankebut Suresi: 45.

[31] - Belagat'un-Nisa s. 12.

[32] - Nehc'ul-Belaga s.879.

[33] - Cami-ul Ahadis. c. 2, s. 13.

[34]- Fetih Suresindeki bu manayı ifade eden ayete işarettir.

[35] - Kuhl'ul-Basar s.78.

.[36] -Muddessir Suresi: 40-43